

Rászorulóknak adakoznak a segélyszállítmányokból

Adomány az Ökumenikus Segélyszervezettől

Fotó: Lazarenum Alapítvány

A napokban érkezett meg Marosvásárhelyre, a Lazarenum Alapítványhoz a magyarországi Ökumenikus Segélyszervezet 5,6 millió forint értékű, tartós alapélelmiszerekből, gyümölcsökből, tisztálkodási kellékekből és édességekből álló adománya. A segélyszállítmánynak köszönhetően sokgyerekes családoknak, gyerekeiket egyedül nevelő édesanyáknak, kisnyugdíjasoknak, valamint hátrányos helyzetű gyerekeknek kerül az asztalára mindennapi betevő.

Menyhárt Borbála

A magyarországi Ökumenikus Segélyszervezet évek óta visszatérő támogatója a marosvásárhelyi Lazarenum Alapítványnak, illetve az általa felkarolt nehéz sorsú, sokgyerekes családoknak, időseknek, gyerekeknek. Karácsony előtt minden évben gondoskodnak arról, hogy a kevésbé szerencsések ünnepi asztala se maradjon üresen, és legalább néhány hétig ne kelljen aggódnuk amiatt, hogy lesz-e vagy sem enni való.

Fülöp Iлона, a marosvásárhelyi Lazarenum Alapítvány vezetője lapunknak elmondta, az Ökumenikus Segélyszervezettől érkező, 5,6 millió

(Folytatás a 4. oldalon)

**A NÉPÚJSÁG-
falinaptár
kapható
az újságárusoknál**

**Ne feledje
idejében
megújítani
előfizetését!
Ha előfizet,
biztosan
kézhez kapja,
féláron!**

Erasmus-projektek a Bolyaiban

Az egyik Erasmus-projekt a Kristálytiszta elektronika, amelynek márciusban zárul le a második kiadása, de indul is a harmadik. Ezen a programon belül 24 fejezeten keresztül ismerkedhetnek meg a diákok az elektronikával, robotikával.

4.

Húszéves a Mária és Márta magazin

A Mária és Márta magazin regionális, nőknek, családoknak szóló egyházi folyóirat, amelyet 20 éve indítottak útjára. A lap születéséről, felnőtté válásáról és kihívásairól Borsos Melindával, a proMissio Egyesület elnökével, a lap főszerkesztőjével beszélgettünk.

18.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdijas

ügyfele számára:

50%-os

kedvezményel kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2022. november 10. és december 31. között.

A régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es** telefonszámot!

Aktuális

Hibázni csak kitartóan

Benedek István

Másodszor is nekifutott a kormányzat a borraivaló megadóztatásának. Hét bő esztendeje az akkori szoci kormány idején már egyszer fogadtak el egy ilyen jogszabályt, aztán gyorsan vissza is vonták egy alkotmánybírói óvás után. Most nem kapkodtak, a szenátuson már három éve átment törvényre a napokban döntő fórumként a képviselőház is áldását adta, így már csak az elnök aláírása szükséges ahhoz, hogy a hon egy újabb, nehezen alkalmazható, de legalább nevetséges törvénnyel gazdagodjon.

Európában többféleképpen kezelik a borraivaló kérdését, a legokosabb eljárás szerint a jatt már eleve be van számítva a fogyasztás árába, aztán házon belül kezelik, hogy a személyzetből ki hogyan részesül ebből a pénzből. De vannak olyan helyek is a világon, ahol ugyanez ismeretlen, a vendéglátós fityingre pontosan visszahozza az aprót, és ha borraivalót próbálnánk adni neki, értetlenkedve fog nézni, ha meg erőltetjük, akár meg is sértődhet, lekezelésnek értelmezve a gesztust. És vagyunk mi itt a balkáni végeken, ahol az egyszerű dolgokat is sikerül elbonyolítani, miközben nem látjuk a fától az erdőt. Az felfogható, hogy az állam több pénzhez akar jutni, elvégre az a legfőbb ismérve, hogy minden lehetséges módon igyekszik megsarcolni adófizetőit. Csak ez így több szempontból is egy nagyon rossz ötlet.

(Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER

16., péntek

A Nap kel
8 órakor,
lenyugszik
16 óra 36 perckor.
Az év 350. napja,
hátravan 15 nap.

IDŐJÁRÁS

Eső lehetséges

Hőmérséklet:
max. 9 °C
min. 5 °C

*Isten éltesse!

Ma ETELKA, ALETTA, holnap LÁZÁR, OLIMPIA napja.
LÁZÁR: héber eredetű név, görög és latin közvetítéssel érkezett hozzánk, jelentése: Isten a segítőm.
OLIMPIA: görög eredetű, jelentése: égi, mennyei.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2022. december 15.

1 EUR	4,9206
1 USD	4,6338
100 HUF	1,2169
1 g ARANY	264,9217

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	1, 20, 19, 5, 6 +9	NOROC PLUS: 6 1 5 6 4 1
LOTO 40	23, 27, 8, 10, 40, 29	SUPER NOROC: 0 0 4 9 0 6
LOTO 6/49	33, 39, 46, 4, 26, 8	NOROC: 2 6 1 5 7 2 3

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Új buszokra és töltőállomásokra pályáztak

A Fejlesztési Minisztérium Marosvásárhely és a környező települések számára újabb támogatási kérelmet hagyott jóvá az országos helyreállítási terv (PNRR) keretében, mely a környezetkímélő tömegközlekedési járművek és töltőállomások finanszírozására irányul. A pályázatot az önkormányzatok partnerségben nyújtották be. A szerződés aláírását követően kezdődik a buszok és a töltőállomások beszerzése. Fontos lépés ez, hiszen ezzel a projekttel előrelépés történik a szomszédos települések közszállításában. A projektben 18 darab, 10 méter hosszú elektromos busz, 6 gyorstöltő és 18 töltőállomás szerepel, mindezek értéke meghaladja a 43 millió lejt.

A nagypiac átalakítását tervezik

A marosvásárhelyi Cuza Vodă utcai piac átalakítását tervezik. Ez ügyben pályázati kiírást tettek közzé az elektronikus közbeszerzési rendszerben (SEAP). A nagyszabású átépítés, egy korszerű élelmiszer- és nem élelmiszertermékeket forgalmazó bevásárlóközpont kialakításával a környék gazdasági potenciáljának növelését szolgálja. A pályázati kiírásra egyéni építésszek, építészársaságok jelentkezését várják.

Örökbefogadási hét a kutyamenhelyen

A marosvásárhelyi kutyamenhelyen, ahol jelenleg 191 kutyát tartanak, ezen a héten örökbefogadási hetet szerveztek. Az érdeklődő állatbarátok megtekinthették a menhelyen élők kutyákat, ezek közül fogadhattak örökbe. Az akció ma, 16-án is tart, 10–16 óra között lehet meglátogatni a menhelyet, amely a Prut utca 24. szám alatt található. Érdeklődni a 0725-609-434-es telefonszámon lehet.

Sok a tüzeset

A fagyos téli napokban, amikor többet kell tüzelni, meggyeszte több tüzesetről szólt meg a Horea Katasztrófavédelmi Felügyelőség. Kedden Marosfaluiban, a főúton egy ház kéménye gyúlt meg. A tüzet egy túlhevült fémkürtő okozta. Szerdán Maroszentannán, a Szabadi úton egy ötlakásos épületben (amelyben 12 felnőtt és 22 kiskorú élt) keletkezett tűz. Senki sem szorult orvosi ellátásra. A tűz 400 négyzetméternyi felületen pusztított. A marosvásárhelyi, a mezőrucsi és a mezőcsávási tűzoltók vettek részt az oltásban. Egy másik tüzeset Dicsőszentmártonban volt, ahol egy füstölő kapott lángra, mellette leégett egy kukoricakas is. Kozmatelkén a főúton egy lakóház tetőszerkezete gyúlt meg, itt a megrongálódott kémény okozta a tüzet. Mezőbándon a Kapusi úton gyúlt ki egy ház, a tűz a hőközpont helyiségéből terjedt át még két helyiségre és a manzárdra. Körülbelül 50 négyzetméteren keletkezett kár. Két személyt, egy férfit és egy nőt égési sebekkel szállítottak kórházba.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

A Helikon első decemberi száma

A Helikon első decemberi, vérvörös lapszáma a Drakula-tematika köré csoportosul: 2022-ben 175 éves lenne Bram Stoker, Lugosi Béla 140, a Nosferatu 100, és maga a Drakularegény 125.

A lapszám a Drakula halála című „fantasztikus filmregény” egy részletével kezdődik, vezércikket Papp Attila Zsolt, a tematikus lapszám szerkesztője közöl Mit adtak nekünk a Drakulák? címmel. Interjút ugyancsak Papp Attila Zsolt közöl Bartók Imrével a legújabb magyar nyelvű Drakula-fordításról, amely a Helikon kiadó gondozásában jelent meg 2021-ben.

A lapban olvasható szépirodalmi és elméleti művek is a Drakula-mítoszra reflektálnak: verset közöl Vermesser Levente, prózát Antal Balázs, Benedek Szabolcs, Király Farkas és Szabó Róbert Csaba. Esszét Szántai János közöl Drakula hosszú árnyéka címmel, továbbá Borsodi L. László tanulmánya olvasható Baka István A kisfiú és a vámpírok című regényéről, illetve H. Nagy Péter közöl tanulmányt Drakula összerakása címmel.

A Pavilon 420-ban Papp-Sebők Attila versei olvashatók, jelen lapszám közli továbbá Karamán Hunor Erózió című prózájának első részét. Mihai Marian verseit André Ferenc fordította magyar nyelvre.

A Kinematográfban Jakab-Benke Nándor foglalja össze röviden a Drakula-filmtörténetet, a Theátrumban Szűts István, Bella István, Seregi Zoltán és Zalán Tibor Drakula-fantázia. Horror-rock című librettójának részlete olvasható. Kritikát Demeter Zsuzsa közöl Gyurkovics Tamás Akcentus. Lugosi Amerikában című kötetéről. Az Amplitúdóban Jakabffy Tamás Párizsi csönd. Grappelli hiánya és jelenvalósága című zeneesszéje olvasható, az Artefaktumban Horváth Benji verse olvasható Nicolae Romanițan képeihez, a jelenlegi lapszám illusztrációihoz.

szavai között a retortát

helikon

2022 23

Az összeállítás szerzői:

ANTAL BALÁZS	KIRÁLY FARKAS
BARTÓK IMRE	PAPP ATTILA ZSOLT
BENEDEK SZABOLCS	PÁNCZÉL LAJOS
BORSODI L. LÁSZLÓ	SZABÓ RÓBERT CSABA
DEMETER ZSUZSA	SZÁNTAI JÁNOS
H. NAGY PÉTER	VERMESSER LEVENTE
JAKAB-BENKE NÁNDOR	BELLA ISTVÁN
	SEREGI ZOLTÁN
	ZALÁN TIBOR

Papp-Sebők Attila versei 33
Karamán Hunor prózája 34

Jakabffy Tamás: Párizsi csönd. Grappelli hiánya és jelenvalósága 18

AMPLITÚDÓ

Medve kószált Szovátán

Szokatlan, riasztó helyzettel szembesültek a szovátaiak szerda reggel: medve kószált a városközpont közvetlen közelében. A lakók riasztották a hatóságokat, így fél nyolc

tján rendőrök szálltak ki az Eminescu lakónegyedbe, ahol a tömbházak közül kizavarták a medvét. A nagyvad a fürdőtelep felé vette az útját, a rendőrök pedig folyamatosan követték autójával, és hangjelzésekkel zavarták. Az állat a Medve-tó fölött, a Szováta szálloda udvarán át próbált megszabadulni „üldözőitől”, de mivel itt nem talált átjárót, visszahatott az útra, majd nemsokára visszamenekült az erdőbe. Az eset riadalmat keltett a lakosság körében, hiszen reggel történt, amikor az emberek dolgozni, a gyerekek iskolába indulnak. Baj nem történt, de történhetett volna, ezért a reggel útra kelő helyiek jóval óvatosabbak lesznek ezután – véli Fülöp László Zsolt polgármester, aki szerint a tavaly hat alkalommal kellett elúzni a fürdővárosba bemenéskedő nagyvadakat, míg az idén ez volt az első nem kívánatos látogatás, és remélhetőleg nem lesz több hasonló. (GRL)

A város segít – élelmiszergyűjtés

A város segít mottóval indított nehéz anyagi helyzetben lévőkhöz adománygyűjtést a Marosvásárhelyi Rádió és a Divers Egyesület. A kezdeményezők több mint kétszáz hátrányos helyzetű gyermeket és idős személyt szeretnének megóvni a téli hónapok alatt fenyegető élelmiszerhiánytól, ugyanakkor egy izletes karácsonyi ebédet is biztosítanak nekik. A cégeket és magánszemélyeket egyaránt kéri, hogy amennyiben tehetik, csatlakozzanak a jótékonyági akcióhoz, amelynek keretében tartós élelmiszerekkel, édességgel és

gyümölcseccsel, a meleg ételle fordítandó pénzzadományokkal, illetve tisztálkodási cikkekkkel lehet támogatni a rászorulókat. Az adományok az Avram Iancu u. 29. szám alatt adhatók le naponta 10–13 és 18–19 óra között, január 15-ig. Bővebb tájékoztatás a 0265-311-727-es telefonszámon kérhető. Pénzzadományt a RO48PIRB2800710681001000 bankszámlára lehet utalni vagy online a <https://divers.org.ro/asociatia-divers/donatii> internetes oldalra.

RENDEZVÉNYEK

Felhívás digitális kiállításon való részvételre

A Studium–Prospero Alapítvány idén ismét bemutatkozási lehetőséget szeretne teremteni azon egészségügyi dolgozóknak, akik hivatásuk, szakmájuk művelése mellett szabadidejükben alkotótevékenységüket is folytatnak valamely kreatív dekoratív, képző- és iparművészeti ágazatban, fel-töltődés, kikapcsolódás céljából. Az alkotó orvosokat, gyógyszerészeket, asszisztenseket olyan oldalukról kívánják bemutatni, amely a nagyközönség előtt kevésbé ismert. A tárlat évenkénti megszervezésével hagyományt szeretnének teremteni. Jelentkezési határidő: január 2. Technikai, formai és tematikai megkötés nincs. A beérkező alkotások reprodukciói helyet kapnak a Studium Hub látványkavézójában január 15–22. között, a Kultúra hete programsorozat részeként megtekinthető tárlaton, mely-

nek ünnepélyes megnyitójára a román kultúra napján, január 15-én kerül sor. A művek a kávézó falain elhelyezett digitális képernyőkön kerülnek bemutatásra. Az érdeklődők további információkat az office@studium.ro e-mail-címen vagy a 0745-367-616-os telefonszámon kérhetnek.

Könyvbemutató Nagysármáson

A nagysármási református templomban december 18-án, a délelőtti istentisztelet után mutatják be A Mezőség apostola című kötetet, amellyel Hermán János néhai lelkipásztornak, a mezőiségi szörványmisszió fíradhatatlan alakjának állítanak emléket. A kötet a Polis kiadó gondozásában jelent meg. A bemutatón jelen lesz Kozma Csaba, a kiadó vezetője, továbbá Lukácsy Szilámér mezőbándi és Zöld György székelyvajai nyugalmazott lelkipásztor, Hermán János nagysármási lelkész szolgatársai. A kötet a Hermán család élete és szolgálatának bemutatása révén betekintést nyújt a nagysármási közösség és szörványtelepülések, a környező tanyák életébe. A könyv a helyi lelkészi hivatalban vásárolható meg.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujas.ro E-mail: nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Elfogadta a parlament a 2023-as állami költségvetést

Elfogadta a parlament együttes ülése szerdán a 2023. évi állami költségvetést, amely 2,8 százalékos gazdasági növekedéssel és 4,4 százalékos államháztartási hiánnyal számol.

A költségvetés tervezetét 251 törvényhozó támogatta, 115-en ellene szavaztak, hárman tartózkodtak. A társadalombiztosítási költségvetést is hasonló arányú többséggel szavazta meg a képviselőház és a szenátus szerdai együttes ülésén.

A PSD, a PNL és az RMDSZ alkotta nagykoalíció egy hétnél rövidebb idő alatt, az ellenzéki módosító javaslatok túlnyomó többségét elutasítva fogadta el a kormány által december 8-án előterjesztett költségvetés-tervezetet.

Nicolae Ciucă miniszterelnök szerint a koalíció kiegyensúlyozott, realista költségvetést fogadott el, amely a gazdaság és a lakosság védelmét szolgálja.

„A vállalkozói szféra támogatására, a beruházásokra összpontosítunk, ugyanakkor a lakosok és főleg a kiszolgáltatott helyzetben lévők védelmét is szem előtt tartjuk” – jelentette ki a kormányfő. Hozzátette: első ízben sikerült Romániában december közepe előtt elfogadni a következő évi költségvetést.

Marcel Ciolacu házelnök szerint is kiegyensúlyozott a költségvetés, de az „energiaárak problémájának megoldása” – a villamos energia és gáz árának hatósági korlátozása – ellenére a

jövő év még az inflációval folytatott harcról fog szólni.

Cătălin Drulă, az USR elnöke szerint a kiváltságosok érdekeit védő nagykoalíció, ígéretei ellenére, adó- és járulékemlékre épülő, „hazug és inflációgerjesztő” költségvetést szavazott meg, amely tovább növeli a következő generációkat terhelő államadósságot.

A szerdán elfogadott költségvetési törvény szerint a jövő évi bruttó hazai termék (GDP) várhatóan 1552 milliárd lej lesz. Az államháztartási hiány a tervek szerint az idei GDP-arányos 5,7 százalékról 4,4 százalékra mérséklődik, emellett arra számítanak, hogy a folyó fizetési mérleg hiánya is 8,8 százalékról 8,5 százalékra csökken.

A GDP 7,2 százalékát fordítják beruházásokra, abszolút értékben 112 milliárd lejt. A költségvetés bevételei a GDP 34,8 százalékát teszik ki, a kiadások a GDP 39,2 százalékát. A bruttó átlagbér a kormány becslése szerint jövőre eléri a 6789 lejt, a nettó átlagbér a 3972 lejt. A 2023-as költségvetés kidolgozásánál 9,6 százalékos átlagos inflációval számoltak.

A statisztikai intézet kedden azt közölte: az októberi megtorpanás után tovább nőtt az inflációs ráta Romániában, amely novemberben éves szinten elérte a 16,8 százalékot. (MTI)

Iohannis: Románia kizárólag diplomáciai eszközökkel igyekszik elérni a schengeni csatlakozást

Romániának továbbra is nemzetstratégiai célja a belső határellenőrzés nélküli schengeni övezet részévé válni, de ezt nem pereskedéssel vagy Ausztria elleni bojkottal, hanem kizárólag diplomáciai eszközökkel igyekszik elérni – jelentette be szerdán az államfő.

Az uniós állam-, illetve kormányfőket tömörítő Európai Tanács ülésére készülő Klaus Iohannis Brüsszelben román újságíróknak adott, a bukaresti hírtelevíziók által közvetített nyilatkozatában arra a román európai parlamenti képviselők által szorgalmazott felvetésre reagált, hogy a bukaresti kormány forduljon az Európai Unió Bíróságához a Románia és Bulgária schengeni tagfelvételét elutasító múlt heti döntés ügyében.

Leszögezte: a román állam és a hatóságok részéről nem lesznek bojkottfelhívások sem a csatlakozást megvívó Ausztria ellen.

Iohannis megerősítette: az uniós állam- és kormányfőinek mostani találkozásánál is fel akarja vetni a schengeni bővítés témáját, ugyanakkor jelezte, hogy nem remél áttörést az ügyben, ugyanis az Európai Tanácsban is konszenzusos döntésekre van szükség, márpedig aligha változott meg egy hét alatt a schengeni bővítést ellenző Ausztria álláspontja. Rámutatott: az illegális migráció megfékezéséhez uniós összefogást sürgető Ausztria nem Romániával és Bulgáriával, hanem az Európai Bizottsággal szemben fogalmazott meg elvárásokat.

Az elnök kiemelte: Ausztria és – a két délkelet-európai ország együttes felvételét Bulgária miatt szintén elutasító – Hollandia is a schengeni bővítés halasztását, nem végleges leállítást akarta elérni. Ugyanakkor úgy vélekedett: Románia számára csak a legvégső esetben jöhet szóba az, hogy ne „csomagban” hagyják jóvá a két ország felvételét. Bukarest legfeljebb olyan megoldást tart kivitelezhetőnek, hogy az együttes tagfelvételi döntésnél különböző időzítést szabjanak

meg Bulgária és Románia számára. Iohannis kifejezte reményét, hogy az ország csatlakozását 2023-ban elfogadják az uniós tagállamok belügyminiszterei.

A román médiában egy héttel a kedvezőtlen döntés után is a schengeni csatlakozás elutasítása a vezető téma, és egymást érik az Ausztriának visszavágni próbáló, méltatlankodó nyilatkozatok a politikusok és közéleti szereplők részéről.

A kormánykoalíció legnagyobb pártját vezető Marcel Ciolacu szociáldemokrata (PSD) házelnök hétfőn jelezte: „igazságtalan döntése” miatt Bécs felkészülhet arra, hogy Románia is vétőt fog emelni, ha Ausztria megpályázza az EBESZ elnöki tisztségét. A közlekedési tárcát vezető Sorin Grindeanu miniszterelnök-helyettes kedden bejelentette: közúti infrastruktúrát kezelő, eurómilliárdokat forgató országos társaság, a konstancai tengeri kikötő és a bukaresti nemzetközi repülőtér is úgy döntött: áthelyezi folyószámait az osztrák többségi tulajdonban lévő kereskedelmi bankból egy román állami tulajdonú pénzintézetbe.

A mintegy 1500 kamionnal rendelkező nyugat-romániai áru fuvarozók szövetsége, az APTE 2002 kedden azt közölte: bár nem született még a tagvállalatok szintjén formális döntés az osztrák töltőállomások bojkottjáról, a járművezetők többsége már napok óta elkerüli Ausztriát, illetve a Romániában működő osztrák tulajdonú benzinkutakat, amikor tankolniuk kell.

Az EU bel- és igazságügyi tanácsa december 8-án elutasította Románia és Bulgária schengeni csatlakozását, miután Ausztria és Hollandia vétőzött. Utóbbi tagállam csak Bulgária csatlakozását ellenezte, de a két országról csomagban döntöttek. A tanács ugyanakkor megszavazta Horvátország felvételét a belső határellenőrzés nélküli térségbe. (MTI)

Az Erdélyi Mozgóképmúzeum alapítását jelentették be Kolozsváron

Az Erdélyi Mozgóképmúzeum alapítását jelentette be csütörtökön Kolozsváron a Xantus Alapítvány, partnereivel, a román Nemzeti Filmközponttal (CNC), a Romániai Filmművészek Szövetségével (UCIN), az Erdélyi Múzeum Egyesülettel (EME) és Kolozsvár Polgármesteri Hivatalával.

A múzeum anyagának egy részéből csütörtökön időszakos kiállítás nyílt a kolozsvári várfalból megmaradt Szabók bástyájában.

Xantus Gábor alapító elmondta, hogy az esemény időzítésével a 150 éve született legendás hírű mozialapító, rendező, producer, színész és filmgyáros, Janovics Jenő emléke előtt is kívántak tisztelni. Janovics ugyanis a némafilm hős korában Kolozsvárt a filmgyártás egyik központjává tette, a kolozsvári stúdiókban több mint hetven filmet készítettek. Olyan rendezők dolgoztak a filmjeiben, mint Kertész Mihály, aki a

Casablanca rendezéséért Michael Curtiz néven immár Hollywoodban kapta meg az Oscar-díjat.

Xantus Gábor megemlítette, hogy több évtizedes filmes, televíziós pályája alatt – amelyben fia, Xantus Áron is követte – látta, amint értékes filmtekercsek kerültek a szemétkébe, mert nem tudták, hogy mi van rajtuk. Elkezdte gyűjteni a filmeket, a régi mozigépeket, a vágófelszereléseket, így állt össze a gyűjtemény magja.

A magyar közmédiának adott nyilatkozatában a filmes egyetemi tanár sajnálatosnak nevezte, hogy múzeumalapítási szándékát nem karolta fel a Magyar Nemzeti Filmintézet, így kizárólag a romániai partnerek támogatására számíthattak, amelyek azonban azonnal az ügy mellé álltak.

Laurențiu Damian, az UCIN elnöke elmondta: az Erdélyi Mozgóképmúzeum számíthat arra, hogy a Bukarestben ösz-

szegyülő felszereléseket is megkapja.

A létrejövő múzeumban korabeli mozgóképtechnikai eszközök, vetítógépek, filmfelvétel, utómunka-berendezések kerülnek bemutatásra, de a filmkészítés különféle műfajaihoz kapcsolódó, történelmi értékű archív filmanyagok, ezekben mérhető, üveglemezre és celluloidra rögzített klisék, werkfotók, mozgóképfelvételek nyersanyagai is ebben a múzeumban kerülnek megőrzésre és digitális feldolgozásra.

Az MTI-hez eljuttatott háttéranyag szerint a kolozsvári múzeumalapítás gondolatát az is indokolja, hogy a városban a Babeș–Bolyai Tudományegyetemen (BBTE) és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen (EMTE) is folyik filmes képzés, és itt szervezik évről évre a Transilvania Nemzetközi Filmfesztivált. (MTI)

Ország – világ

Pluszpénz a nyugdíjakra

Szerdai ülésén a kormány 196 millió lejjel egészítette ki a munkaügyi tárca 2022-es költségvetését a decemberi állami nyugdíjak kifizetésére. A kormány közleménye szerint a kiegészítésre azért volt szükség, mert a tavaly év végén becsültnél nagyobb ütemben nőtt a nyugdíjasok száma az idén. Az összeget a kormány tartalékalapjából utalták át a minisztériumnak. „A 2022-es költségvetési törvényben 96,2 milliárd lejt különítettek el a nyugdíjak kifizetésére az idei évre, ebből eddig 89,8 milliárd lejt használtak fel. Decemberre a becslések szerint 6,5 milliárd lejre van szükség a nyugdíjak kifizetésére” – olvasható a közleményben. (Agerpres)

Az Európai Parlament népirtásnak ismerte el a holodomort

Az Európai Parlament csütörtökön népirtásnak ismerte el az Ukrajnában 1932-ben és 1933-ban előidézett éhínséget, a holodomort, amelyben több millió ukrán veszítette életét, és amelynek fő okozója a Joszif Sztálin vezette szovjet kormányzat tevékenysége volt. A képviselők állásfoglalásukban arra kérik az uniós tagállamokat és a többi országot is, hogy hívják fel a figyelmet arra, mi történt a holodomor során, hogy milyen bűnöket követett el a szovjet totalitárius rendszer. Az állásfoglalás elítéli a jelenlegi orosz rezsimit, amiért manipulálja a történelmi tényeket, és felszólította Moszkvát, hogy minél előbb kérjen bocsánatot ezekért a bűnökért. Az EP szerint a totalitárius szovjet rendszer dicsőítése, Sztálin kultuszának újjáélesztése vezetett oda, hogy Oroszország ma a terrorizmus támogatója. (MTI)

Az EU- és az ASEAN-országok a kapcsolatok elmélyítésében állapodtak meg

Az Európai Unió és tagállamai, valamint a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) országainak vezetői brüsszeli, egynapos csúcstalálkozójukon egyetértettek abban, hogy mélyebb gazdasági kapcsolatokra van szükség a két térség között, valamint abban is, hogy tiszteljenek egymás függetlenségét és területi egységét – közölte az Európai Tanács szerdán. Az EU 27 országának vezetője és a tíz délkelet-ázsiai állam kormányközi együttműködésén alapuló regionális szervezet országainak vezetői közül kilenc vett részt a két térség diplomáciai kapcsolatainak 45 éves fennállása alkalmából, első alkalommal tartott csúcsertekezleten, Mianmar (Burma) nem kapott meghívást. A találkozó zárónyilatkozata szerint a részt vevő állam-, illetve kormányfők megvitaták a jövőbeli együttműködés területeit, beleértve a kereskedelmet, a zöld- és digitális átállást és az egészségügyet. A két térség képviselői megerősítették azt a nemrégiben megkötött, átfogó légi közlekedési megállapodást (CATA), amely lehetővé teszi légitársaságaik számára, hogy könnyebben bővítsék szolgáltatásaikat. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke bejelentette, hogy az EU 2027-ig 10 milliárd eurós finanszírozási csomagot terjeszt elő az ASEAN számára, amely a tagországok infrastrukturális beruházásait, a zöldkezdeményezéseket támogatja, valamint az összeköttetésekre összpontosít. (MTI)

Hibázni csak kitartóan

(Folytatás az 1. oldalról)

Először, a borralaló kérdésében bármilyen szabályt csak a vendéglátókra kivetni eleve diszkriminatív, hiszen számos olyan szolgáltatás van, ahol, ha az ügyfél úgy gondolja, hogy az indokolt, borralalóval is kifejezheti elismerését. Ezt a vendégnek kötelezővé tenni sem a leg-tisztességesebb dolog, még ha valójában az is történik azoknál az eseteknél, ahol ezt a tételt is az árba illesztik az egyszerűsített ügyintézés nevében, de ennél nagyobb arcátlanságokat is le kell nyelniük az adófizetőknek világszerte.

Másodszor, ha az állam pénzt akar, hogy rogyadozó költségvetésébe életet lehessen, akkor a már kivetett adók behajtásánál kellene kezdeni a rendrakást. Sokéves hagyomány e tájakon, hogy a költségvetés adóbevételeinek mintegy harmadát nem tudják behajtani, úgy sem, hogy minden hatósági főnökváltásnál ünnepélyesen megígérik. Ha ugyanazt nem ígérnék, hanem tennék, azzal sokkal több pénzhez jutna a haza, mint ami egy ilyen elcsökött törvény nyomán remélhető.

Még jó, hogy nem teszik kötelezővé az agyament ötletek borralalóztatását, mert abban az esetben e szép ország polgárait az éhhalál fenyegetné, a politikusi meg úgy megtollasodnának, hogy Elon Musk nem rongygrázó partizni járna erre, hanem cukorkára kölcsönkérni.

Adomány az Ökumenikus Segélyszervezettől

(Folytatás az 1. oldalról)

forint értékű szállítmány elsősorban tartós élelmiszereket: lisztet, olajat, rizst, cukrot, konzerveket, lekvárokat, teát, gyümölcsöket, tisztálkodási kellékeket, valamint édességeket tartalmaz, amiből az alapítvány nyilvántartásában szereplő mintegy százötven nehéz sorsú, zömében vidéki, sokgyerekes családok, gyerekeiket egyedül nevelő édesanyák, egyedül élő idősök számára állítanak össze csomagokat. Hangsúlyozta, nagyon hálásak az Ökumenikus Segélyszervezet rendszeres támogatásáért, az élelmiszersegélyekért, hiszen egyre több családnak okoz gondot a megélhetés, egyre többen fordulnak hozzájuk segítségért, élelemért, tüzfáért. De amellett, hogy ezeknek a családoknak élelmiszercsomagokat juttatnak, az alapítvány által működtetett szociális intézményekben, az időotthonban, valamint a Lídia gyermekotthonban naponta mintegy félszáz idősnek és 14 gyereknek adnak enni, az adományba kapott tartós élelmiszerekből pedig egy ideig meg tudják oldani a főzést.

A családok között akadnak olyanok is, amelyek hat-nyolc gyereket nevelnek, például Sósúton van egy család, ahol több nemzedék él együtt, és 18 gyerek nevelkedik egy udvaron, őket rendszeresen támogatják, küldik nekik a krumplit, a tojást, a tejet, gyümölcsöt, sok esetben havonta kétszer is. De juttatnak élelmiszercsomagokat többek között Szabédra, Mezőkölpénybe, Backamadarásra, Mezőmadarásra, Somosdra és Héderfájára is. Az alapítvány vezetője szerint az amúgy is nehéz helyzetű családok számára még nehezebbé vált a mindennapi megélhetés, sokan, akik eddig szűkösen ugyan, de gondoskodni tudtak a mindennapi betevőről, egyre inkább a mélyszegénység felé sodródnak.

– A szegények most még szegényebbek lettek, de van az a réteg, amelyik eddig még valahogy boldogult a kis nyugdíjból, futotta a legszükségesebbekre, de most pokollá vált az

élete. Sokan nem tudnak megélni, hiszen minden megrágt, az élelem, a gyógyszer. Hozzánk is jóval többen fordulnak segítségért, olyanok is, akik máskor megköszönték, ha adtunk, de most jönnek, és segítséget kérnek, mert nem tudnak megélni – mutatott rá az alapítvány vezetője. Hozzátette, több, gyermekeit egyedül nevelő anyán is segítenek, akik között akad mérnök, pedagógus, de olyan is, aki takarításból él. Van, akinek meghalt a férje, másokat elhagyott a férjük, és egyedül nehezen tudják fedezni a gyerekekkel járó kiadásokat. Segítenek olyan szülőknél, akinek két gyereke tanul Kolozsváron, és kell fizetnie az albérletet, de olyan anyukán is, aki takarításból szerez bevételt, és van két jól tanuló gyereke, akiről gondoskodnia kell.

Az Ökumenikus Segélyszervezet mellett szerencsére akadnak még jótévedők, akik szívügyüknek érzik azt, hogy segítsenek az alapítványnak a kevésbé szerencsések felkarolásában, de ugyanakkor a Lazarenum is segít más szervezeteknek, amint lehetősége adódik rá. Fülöp Ilona hálásan említette a hollandiai jótévedőket, akiktől egy nagy teherautónyi krumplit kaptak ajándékba, így azt zsákszámba tudták eljuttatni a rászorulókhhoz. Mint mondta, amikor nagyobb élelmiszeradomány érkezik hozzájuk, segítenek más szervezeteknek is, például a nehéz sorsú gyerekekről gondoskodó magyarfülöpi szórványkollégiumnak. Előfordult az is, hogy egy zöldségfeldolgozó vállalkozástól kaptak például húsz láda paradicsomot, amiből többek között a Dorcas gyermekotthonnak is juttattak. A napokban látogatott el a Lazarenum Alapítványhoz a marosbogáti nőszövetség. Az asszonyok lekvárokat vittek ajándékba; a faluközösség összefogott, házi laskát készítettek, és azt is nekik ajándékozták – sorolta a segítőket az alapítvány vezetője.

Az utóbbi időben egyre többen kérnek tüzfát, a héten volt nap, amikor heten telefonáltak emiatt. A holland jótévedőtől

Fotó: Lazarenum Alapítvány

kaptak pénzádományt, amiből sikerült tüzelőt vásárolni, például egy Székelykálban élő kétygyerekes édesanyának 1700 lej értékben vittek nemrég fát, de Hármassfaluban, valamint a Mezőségen szintén több családot segítettek tüzelővel.

Erasmus-projektek a Bolyaiban

A szélesebb körű ismeret a fejlődés kulcsa

Nagy-Bodó Szilárd

A Bolyai Farkas Elméleti Líceum mindig is híres volt a diákok tanulmányi eredményeiről. Erdély egyik legjobb iskolájáról van szó, amely a magyar iskolák között is minden évben verseng az első helyért, és számos alkalommal el is érte ezt a kitüntetést. Azonban nemcsak a tanulmányi eredményekre fektetnek hangsúlyt a tanintézményben, hanem az iskolán kívüli tevékenységre is. Az iskola tanulói – akár a diákszervezet, akár más szakcsoportok által – találhatnak maguknak egyrészt kikapcsolódásra alkalmas programokat, másrészt olyan eseményeket, amelyek révén az ismereteiket bővíthetik. Továbbá az iskola vezetősége, tanári kara is mindent megtesz annak érdekében, hogy a diákok minél szélesebb körű tudásra (gyakorlatra is) szert tegyenek. Nem véletlen tehát, hogy jelenleg négy Erasmus-projekt is működik az iskolában, amivel szintén az élmezőnyben van a Bolyai.

Az egyik Erasmus-projekt a Kristálytisza elektronika, amelynek márciusban zárul le a második kiadása, de indul is a harmadik. Ezen a programon belül 24 fejezetet keresztül ismerkedhetnek meg a diákok az elektronikával, robotikával. *Mátéfi István*, az iskola tanára, volt igazgatója elmondta, hogy az iskolában a fizikakör már több mint három évtizedes múltra tekint vissza, és a Kristálytisza elektronika ennek a folytatása, magasabb szintre való emelése, amit az XTALIN Mérnöki Tervező Kft.-vel közösen valósítanak meg. A programba körülbelül 20-25 diák szokott jelentkezni, elsősorban informatikaosztályokból, de szeretnék bátorítani a humán beállítottságú diákokat is, éppen ezért egy kezdő és haladó csoport is működik a Kristálytisza elektronikán belül. A tanulók olyan eszközök működését ismerhetik meg, amelyek a számítógép vagy az okostelefon szerkesztését is képezik, illetve ezek vezérlik kedvenc elektronikai eszközeiket. A programon belül nagy hangsúlyt fektetnek a gyakorlati tudás elsajátítására, ezért is élvezik annyira a diákok, vélekedett *Mátéfi István*. A matematika szakos tanár azt is hozzátette, hogy a program szórakozásra is lehetőséget ad, hiszen minden partnerintézményből egy nyolctagú csapat nyáron a Balatonon nyaralhat, ahol a pihenés mellett további tudásra tehetnek szert.

A második Erasmus-projekt egy, a volt II. Rákóczi Ferenc Katolikus Teológiai Líceumtól örökölt projekt, amelynek célja az érke-

nyítés a hátrányos helyzetű emberek, diáktársak iránt. A program neve Tearing down the walls, azaz Döntsük le a falakat. Azokról a falakról van szó, amelyek elválasztanak a társadalom többi részétől. A program keretében a diákok több országba utazhatnak el, ahol számos érdekes programon vehetnek részt. Az országok listáján szerepel Litvánia, Spanyolország és Magyarország is. Az első célpont Spanyolország volt, ahol a résztvevők megismerkedhettek egymás életútjával, majd tolószékeket próbálhattak ki, illetve egy olyan kerékpárt, amelynek a gazdája félig le van bénulva, és ezért kézzel hajtja. *Dr. Puskás Bajkó Albina* angol szakos tanárnő elmondta, hogy a program támogatja a beilleszkedést, nemzetközi perspektívát nyújt a diákok számára, ezenkívül az idegen nyelven történő kommunikációs képességeiket is fejleszti. A közeljövőben lesz még ismeretgátító és érzékenyítő utazás Litvániába, Spanyolországba, de Romániában is szerveznek ilyen jellegű eseményt. A tanárnő kiemelte, hogy az utolsó utazás során a résztvevők abba nyerhetnek betekintést, hogy milyen kihívásokkal kell szembenézzen egy vízi sportot űző fogyatékkal élő.

Az iskolában működő Erasmus-projektek sorából nem maradhatott ki a napjainkban igencsak fontos szerepet kapó energia kér-

dése sem. Ezzel a kérdéskörrel is foglalkozik egy Erasmus-projekt, amelynek a neve Fenntartható világ. Ez négy tematikus hetet foglal magába, amikor is területekre kerül az energiaválság, a biodiverzitás csökkentése, a globális felmelegedés és a fenntartható fogyasztási szokások. A programban a Bolyai Farkas Elméleti Líceumon kívül a miskolci Berzeviczy Gergely Technikum, a magyarkanizsai Természetjáró Egyesület, a kassai Márai Sándor Magyar Tannyelvű Gimnázium és Alapiskola, illetve a budapesti Kossuth Klub vesz részt. A Bolyai Farkas Elméleti Líceum oktatói a tematikus hetek kapcsán több intézménnyel is felvették a kapcsolatot, és együttműködési szerződést írtak alá. A listán szerepel a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a Fókusz Óko Center és a FomCo cég is, emelte ki *Hajdú Zoltán*, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum igazgatója. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemről dr. Sebestyén Tihámér fog előadást tartani a diákoknak az energiaválságról, amit egy kerekasztal-beszélgetés követ. Minden osztályból három diák vesz majd részt az előadáson és a beszélgetésen, ezt követően egy bemutatót is kell készítsenek és előadjanak osztálytársaiknak. Továbbá január 18-án egy Szófelhő névre keresztelt eseményre is sor kerül, amikor a diákok felírhatják gondolata-

ikat az energiaválsággal és a fenntarthatósággal kapcsolatban. Továbbá flashmobot és plakátversenyt is szerveznek. Ha ez nem lenne elég, akkor július első két hetében a program keretében egy táborra is sor fog kerülni Maros megyében, ahol minden intézménytől öt diák és öt tanár fog képviselni. A táborban nem csak előadások lesznek, a diákok egy kutatást is végeznek, amelynek az eredményét a tábor zárásakor bemutatják.

Az Erasmus-projektek nem csupán a diákoknak szólnak, a tanárok számára is vannak programok, hiszen a pedagógusok fejlődése elengedhetetlen ahhoz, hogy minél színvonalasabb oktatási rendszer jöhessen létre. A koronavírus-járvány és a vele járó online oktatás rávilágított arra, hogy vannak hiányosságok. Többek között a tanárok nehezen kaphattak valós képet arról, hogy mennyit értettek meg a diákok a tananyagból, nehéz volt mérni a valós tudást, mondta *Jakab Tünde*, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum aligazgatója, informatika szakos tanárnő. Éppen ezért mind a tanárok, mind a diákok számára fontos az, hogy új módszereket kutassanak fel, és megtalálják a legjobb lehetőséget. Az Erasmus-program célja az, hogy a tanárok tudják fejleszteni a digitális kompetenciájukat és a nyelvi ismereteiket. A képzés két helyszínen zajlik, Törökországban és Máltán. Ide négy-négy tanár mehet el, akiknek a kiválasztása folyamatban van. *Jakab Tünde* kiemelte, hogy a felvétel feltételei között szerepel, hogy az illető tanár végleges kinevezéssel rendelkező kell legyen, B1-es szintű angol nyelvismerettel és minél jobb számítógépes tudással kell rendelkezzen, valamint visszatérte után a többi kollégával is meg kell ossza az elsajátított tudástanyagot.

Hajdú Zoltán iskolaigazgató hozzátette, hogy az Erasmus-projekteken kívül számos programmal készülnek a diákok számára. December 15-én Bolyai János születésének 220. évfordulójára emlékeztek a tudós sírjánál egy történelmi információkat tartalmazó rövid előadással és koszorúzással, ezt követően az iskola dísztermében tartottak verszenés előadást, ahol az iskola zeneköre is fellépett, illetve *Láng Zsolt* is bemutatta Bolyai Jánosról szóló könyvét. Továbbá az iskolában – mind a Bolyai, mind a volt katolikus iskola épületében – december 21-én kántálás is lesz, ahol *Szabó Előd* is énekelni fog a diákokkal közösen, emellett a már hagyományosnak nevezhető karácsonyi vásár sem marad el. December 22-én pedig a templomban zárják az évet.

Jakab Tünde informatikatanár, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum aligazgatója, *Ignát Anna* informatikatanár, *dr. Puskás Bajkó Albina* angoltanár
Fotó: Nagy Tibor

SZÍNES VILÁG

XIX. évf. 49. (839.) szám, 2022. december 16., péntek

Quo vadis, Egyesült Királyság?

Dr. Ábrám Zoltán

Az adventi készülődés jegyében karácsonyhoz, a születéshez közeledünk. Az Egyesült Királyságot bemutató sorozatunk véget ér, szerzője áldott és szeretetteljes karácsonyt kíván minden olvasójának. Hitet, reményt, békét, szeretetet, áldást. De mielőtt elbúcsúznánk, végső gondolatok, következtetések, üzenetek megfogalmazására kerül sor. És amint a karácsonyt követő másik legnagyobb keresztyén ünnep, a húsvét az „íme az ember” (ecce homo) jelképét és az „Uram, hová mész?” (quo vadis domine) kérdését veti fel, a leghivatalosabban Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága névvel illetett ország vázlatos bemutatását követően nekünk is fel kell tennünk a kérdést: Quo vadis, Egyesült Királyság?

Összesen fél évet töltöttem az Egyesült Királyságban 1994–1995-ben az Erdélyi Értelmiségi Csere Alapítvány támogatásán köszönhetően, amely erdélyi fiatal szakemberek számára nyújtott lehetőséget az angliai kutatómunkára. A marosvásárhelyi orvosegyetemről tucatnyian részesültünk ebben az ösztöndíjban, amely egyetemi karrierünk során segítséget nyújtott. Oxfordi ösztöndíjamból szerényen éltem, annak jelentős részét könyvekre és utazásokra költöttem, eközben „szerelmese lettem” a kinézetében és tartásában sajátos, érdekes, sokszínű, elgondolkodtató brit világnak. Így született meg az Egyesült Királyság című útirajzom, illetve a Népszerű hasábjain közölt sorozatom, amely átfogó és hiteles képet nyújt mindarról, amit a szigetországról és lakóiról illik tudnia az érdeklődőnek. Számos könyv, ismertető füzet, cikk, feljegyzés ismeretanyagából merítettem és rendszereztem az információkat, amelyeket személyes élményekkel gazdagítottam.

Európa második legnagyobb városában, Londonban, a királyság fővárosában még néhányszor megfordultam a későbbiekben. Emlékezetes számomra, amikor tíz évvel ezelőtt két gyermekemmel részt vettünk a fogyatékosokkal élők világversenyén, a londoni paralimpián. Meghatározó emberi és szakmai élmény maradt számomra az elsősorban fizikailag hátrányos helyzetű sportolók kitartó küzdeni tudásának, az érdekek és a pénz világától távolabb eső önfelelt versenyzésének a követése, végigszurkolása.

A londoni olimpia évében volt az uralkodó, II. Erzsébet gyémántjubiléuma. Az idén szeptemberben elhunyt, a világtörténelem során második leghosszabb ideig trónon levő II. Erzsébet 96 esztendősen még megélhetette a platinajubiléumot is. Tartalmas uralkodása jócskán túlélte a 63 évet trónon levő Viktória királynő regnálásának hosszát, akinek a hivatali idején a birodalom, a XIX. században öt földrészre kiterjedő brit korona dicső királyságot tartott egyben. Bár később a hatalmas brit gyarmatbirodalom földrajzilag beszűkült, a brit (angol) kultúra és civilizáció hatása hosszú ideje érződik (és kihatással lesz), az egykori dominiumok életében és magában az egyetemes kultúrtörténetben.

A fentiekben sugallt kiemelt érdeklődésem és személyes érintettségem miatt gondoltam arra, hogy II. Erzsébet halála, a nevével fémjelzett történelmi korszak múlttá alakulása egy olyan alkalom, amikor sorozatban megjelenő írásaimmal a jobb megismerést szolgálhatom. Hiszen a királynő elhunyt, temetése Londonra, a brit múlttra és a jelen kihívásaira irányította a világ – azon belül a Népszerű olvasótábor – figyelmét. A sokszínű ország, az egykori brit gyarmatbirodalom, a mai Brit Nemzetközösség többé-kevésbé mindenhol érezhető hatással bír napjainkban is. Elég az angol nyelv és kultúra elterjedtségére gondolnunk, vagy az egykori gyarmatokon mindmáig észlelhető angol hatásra, netán a foci és a tenisz hazájára.

Írásaimmal olyan közhasznú tudnivalók közvetítésére vállalkoztam, amelyeket egyrészt saját élményeimből merítettem, másrészt kitartó búvárkodásomnak az eredményei. A cikksorozat az Egyesült Királyság egészének és egyúttal egyes részeinek a sajátosságaival ismerteti meg az olvasót. Következőt követi a brit földrajz, történelem, politika, gazdaság, kultúra, nyelv, társadalom jellegzetességeit. A há-

masság jegyében három fejezetben három-három írás jelent meg. Az általánosságok sorában az öt földrészre kiterjedő dicső királyságról, az angol nyelv mindenekfelettségéről, valamint néhány brit jellegzetességről olvashattunk a lap hasábjain, vagy olvashattunk online formában. Ezt követően Anglia három fontos városával ismerkedhettünk meg. London, a királyság fővárosa és Windsor, annak jelképe vitathatatlanul a lista élére került, míg az Oxforddal és a világ egyik leghíresebb egyetemének a rejtélyével való közelebbi ismerkedés a szerző érintettségéből adódott. Az utolsó fejezet egy része az Anglián túli három országrész (Wales, Skócia és Észak-Írország) bemutatására szorítkozott. Edward király nyomába eredhettünk, felelevenedt a skót szoknya, duda és whisky világa, végül a hagyományos történelmi és kulturális identitású Ulster megosztottságának okait elemeztük – némi erdélyi párhuzamba állítással.

Egyébként ami a magyar vonatkozásokat illeti, ha az angol trónra gondolunk, akkor mindjárt az Erdőszentgyörgyről származó Rhédey Klaudia, II. Erzsébet üknagyanyja jut eszünkbe, aki Mary királynénak, V. György feleségének volt a nagyanyja. Annál kevésbé terjedt el a köztudatban, hogy mennyire büszkék a skótok a magyarországi születésű Margit királynőjükre. A később, 1249-ben szenté avatott Margit (nem tévesztendő össze Árpád-házi Szent Margittal) a skótok legkedveltebb királynéja, akit gyakran a „Skócia gyöngyszeme” jelzővel illelték, illetnek. Szeretete, jósága, istenhite példakép.

II. Erzsébet nagy megbecsülésnek örvendett a lakosság, a nép körében. Hiszen az angolokat, skótokat, íreket és walesieket nem foglalkoztatta olyan mértékben a királyság felváltása más államformával, hogy a brit korona léte veszélyeztetve lett volna. Legalábbis II. Erzsébet idejében és életében, immár a Brexit korszakában, ami egyre több feszültséget és egymásnak feszülést vetett ki a felszínre. A számos belső és külső konfliktus ellenére sem, amelyek némelyikére alaposan rávilágít a Netflix egyik legnépszerűbb sorozatfilmje, *A korona*. Most azonban időszzerűvé vált, egyelőre legalább a kérdésfeltevés szintjén, hogy szeretnének-e az Európai Unióba visszatérni a skótok, avagy milyen mértékben marad hű a brit koronához, az új uralkodóhoz Kanada, Ausztrália és a Brit Nemzetközösség többi tagja. Szóval, quo vadis, Egyesült Királyság?

II. Erzsébet halálával egy korszak véget ért. Egyre inkább

nosztalgiával gondolunk e letűnt korszakra, sajátos tartására és értékrendszerére, miközben az új világ- és országrend újabb és újabb kihívásai elé nézünk némi izgalommal. Sokan és sokféleké vagyunk, egyes – hozzám hasonló – embertípusok azzal is asszociálnak, hogy a saját életünkben is átrendeződik oly sok minden, szóval a saját múltbeli életünk is lassacskán egy letűnt korszakká alakul át. Miközben gazdagodunk a múlttal, II. Erzsébet uralkodásának hetven esztendőjével is.

De az Egyesült Királysággal együtt merre tart a többi egykori (és még mai) hatalom, társadalmi berendezkedés, maga az emberiség?

Szálnalmas harcot vívott nemrég az emberiség a koronavírus ellen, most pedig egy természetellenes és ellentmondásos háborúba keveredett a civilizáltnak mondott Nyugat. Mi pedig értetlenül állunk amellett, hogy Oroszország (és tőlünk keletebbre fekvő társai), a csakis elítélhető agresszor lenne immár a normális emberi értékek védelmezője az eltáposodott és demokrácia-túlburjánzásban szenvedő, egykori példamutató európai civilizáció és a tengerentúlon kiteljesedő szabadság ellenében?

Kéteyeinket a világ egyik legnemzetközibb és legnagyobb mértékben követett (sport)eseményén, a katarai labdarúgó-világbajnokságon tapasztaltak csak fokozzák. Az erdélyi magyarokat az átlagosnál nagyobb mértékben az „aranykorszak” visszasságára emlékeztető kettős mércé alkalmazása, vagyis a korábbi Európa-bajnokságon a szívárványos karszalag megengedése, a mostani világbajnokságon pedig annak a kényszerű betiltása nem bizonyult nyerőnek. (Sokféle jogvédő karszalag viselése szóba jöhetne az európai játékokon, hiszen csak a vén Európában mintegy negyvenmillió állampolgár él – gyakran hátrányosan megkülönböztetett – őshonos kisebbségi sorsban.) A szívárványos lelkületű németeknek ezúttal nem volt szerencsésük, sőt elégséges megnyilvánulási lehetőségük sem, pedig a legutóbbi Európa-bajnokságon a müncheni stadiont szívárványosra világították ki, és megtúrték, hogy a magyar himnusz éneklésekor szívárványszínű zászlóval rohángáljon egyik szurkolójuk. December elseje a németek mellett a szintén aznap kieső belgák számára is gyásznappá vált, és figyelmeztető jelzésként szolgált, hiszen a Brüsszelben új otthonukra lelő marokkóiak fosztogatásai máris előrevetítették, hogy még mi vár az egykori gyarmatokat fenntartó, napjainkban migránsokat előszeretettel befogadó Európára. Végül, de nem utolsósorban, a totális buzgósággal térdeplő angolok teljesen hiteltelenné lettek, sőt a szájukat befogó Nationelf tagjaihoz hasonlóan egészen neveltségeseek, miután az Amerikai Egyesült Államokkal vívott csatájukban a BLM-örület hazájából érkező amerikai kihagyták a térdeplős – nem isteni – színhátékat.

Fura világot élünk. Lassacskán saját magunknak sem tudunk drukkolni. Miközben már nem az a lényeges, hogy ki nyeri meg a focivébet, hanem az, hogy Európa, a vén Európa a futball területén is egyre inkább teret veszít. A pénz fogy, a tudásban mások is részesülnek. Más is megtanulja rúgni a labdát, sőt még focizni is, miközben ellesi annak csínját-bínját az erős európai bajnokságokban. Ráadásul kevesebb pénzért többet küzd. Európa sokat veszít, bár még tartja magát. Nos, le kellene már vonni a valós következtetéseket!

Hiszek abban, hogy mi, Európa középső részén élők, tisztánlátók vagyunk. Jól tudjuk, mert jobban ismerjük a történelmet, hogy eddig minden nagyhatalom, világbirtoklásra kiterjedő politikai rend megbukott, beszűkült. Nagy Sándortól Dzsingisz kánig, a Római Birodalomtól az Oszmán Birodalomig. A Habsburg-sas egykori fészke, Bécs már csak egy kicsi ország fővárosa, amiként az öt világrészre kiterjedő brit gyarmatbirodalom sem a régi. A tét valójában sohasem az volt, hogy „ki lesz a világ ura”, legfeljebb az, hogy meddig lesz ura. Évtizedekig, esetleg évszázadokig. Mert a földi, az emberi hatalom nem örök. Csak a természet és a Teremtő hatalma örök, amihez nincs is szükség az ember jelenlétére. Mi csak azt tehetjük, tehetnénk, hogy megfelelő alázattal ezt az örökkévalóságot hirdessük. Amire kétezer éve Európában a keresztyénség tanított meg bennünket.

Jelképesen a westminsteri apátság és a Big Ben toronyórájának a harangjátéka kíséretében kívánok áldott karácsonyt mindnyájunknak!

A természet kalendárium (DXLIII.)

Kiss Székely Zoltán

*Alszik a medve, alszik a cserény.
Csak egy éhes kis őzsuta matat
párálló, kékes orral és serény
patákkal a szikrázó hó alatt.*

*Alszik az erdő, alszik a fenyér.
Sok idő van még hátra tavaszig.
Alszik a hegy, párnája hófehér,
s rongyos felhőkből egyre havazik,*

*puha vattájuk már mindent benőtt,
gyolcs rékliként tapad a mókuson,
amint elszibbadt ágak közt oson,*

*fehér álomban állnak a fenyők –
de hősipkájuk fölött tintakék
az Isten arca, a csillagos ég.*

Havasi tél. Jánosházy György adventi várakozásában fogant, karácsonyt váró, csendes csilingelő szonettjével vágok neki heti sétámnak. Kedves Olvasóm, ha kedved tartja, sétáljunk fel a Bulevárd négyes fasorán, ahol már várják az érett, édes, datolyára emlékeztető ízű magköpenyes ostorménfagagok a csonttollúak invázióját. Fentebb, a Trébely alatt cinkék, csízek vásáros zajába csobban egy-egy harkálydobolás. A Somostető platóján a tölgyek ágai közt királykák villannak, s egy-egy csuszka akrobatamutatványán csörrennek össze a fekete rigók.

Őket is rajzolta a 61 évvel ezelőtt, 1961. december 15-én végleg énekesmadarai közé költözött, 86 évet megélt ornitológus-grafikus **Csörgey Titusz**. Jómagam a Pallas Nyomda által 1913-ban kiadott – s aztán több új kiadást megért – **Madárvédelem a kertben** című kötetéből azonosítottam első madárészleléseim madarait, s ezt (is) adtam egykor diákjaim kezébe is. Soproni bencés gimnazistaként vált ornitológussá. Egyetemi hallgatóként már a Madártani Intézetben dolgozott 1895-ben. **Herman Ottó**, az intézet vezetője bízta meg a magyar madártan és őslénytan megalapítója, **Petényi Salamon János** hátrahagyott madártani jegyzeteinek tudományos feldolgozásával. Herman Ottó halálával, már 1914-ben az intézet igazgatóhelyettese lett. Széles körű természettudományos műveltsége is segítette, hogy világviszonylatban is kiváló madárillusztrátorra lett. Életművének legméltóbb elismeréseként a Debreceni Tudományegyetem 1934-ben díszdoktorrá avatta.

December idusán, 1865-ben született az első magyar csillagászati folyóirat, az **Uránia** elindítója, **Bártfay Paczóna József** meteorológus is. Az ógyallai csillagvizsgálóban dolgozott, majd a budapesti Műegyetem gyakorló csillagvizsgálójában.

51 éve, 1971. december 19-én az ENSZ közgyűlése jóváhagyta a baktériumfegyverek és mérgező anyagok gyártását és felhalmozását tiltó és ezek megsemmisítéséről szóló egyezményt. Ma? Tény, hogy Ukrajnában léteznek/tek biológiai laborok, amelyeket az USA támogat, ezek „jelenleg a biológiai fenyegetéscsökkentő programban vesznek részt”, melynek célja a pusztító járványok kialakulásának megakadályozása. De se Ukrajnának, se az USA-nak nincs biológiai-fegyver-programja – állítja az USA ENSZ-nagykövete...

Amerika másik arca: 19-én lesz éppen fél évszázada, hogy 1972-ben e napon indult első útjára az Apollo-15 űrhajóval felbocsátott NASA-holdjármű. Tervezője **Pavlics Ferenc**

magyar gépészmérnök volt. A **Lunar Roving Vehicle** (LRV) kidolgozásánál figyelembe kellett venni a –160 és +125 C-fok közti hőingadozást, ezért a kerekeket titánacélból tervezték. A 3 m hosszú, 2 m széles kocsit 200 kg, sebessége 16 km/óra volt. A kocsit 30 fokos emelkedőn is fel tudott kapaszkodni. A tájékozódást giroszkópos navigációs berendezés segítette. Az első holdautót **Dave Scott** űrhajós vezette. Összesen három utat tettek meg vele, mintegy 27,8 kilométert, és 77 kiló kőzetet gyűjtöttek. Az Apollo-16 holdjárója 27, az Apollo-17-é 36 kilométert közlekedett. Ezek voltak a világ legdrágább autói. A holdautóból négy darab készült, közülük három ma is a Holdon van, a negyediket a washingtoni **Smithsonian Múzeumban** állították ki.

December 20-án, 1740-ben meghalt Bardócon **Benkő József**, a felvilágosodás kori Erdély polihisztorja. Ő volt az első magyar botanikus, aki **Linné Károly** rendszerét magyar nyelven ismertette. 1783-ban megjelent névjegyzékében mintegy ezer faj nevének adja latin, magyar, német, francia nyelven, némelyek népi elnevezését is közölte magyarul, szászul és románul is. Ezzel megalapozta az erdélyi szász és román növénytan szótáriródat is. Nagy szerepe volt a magyar növénytan szakirodalom nyelvének kialakításában is. **Vörösváry Gábor** botanikus barátom a **Magyar Biológiai Társaság** tavaly novemberi, Tápiószelén megtartott XXXII. vándorgyűlésén mutatta be **Erdély növényvilága Benkő József Transsilvania Generalis című műve alapján** című értekezését. Őt idézem:

„Benkő József (1740–1814) **Transsilvania Generalis** (1778) című munkája nyomán betekintést kapunk Erdély természetét és vadon élő növényeinek sokszínű világába. Benkő latin nyelven megírt művében Erdély növényvilágát (több mint 600 taxon) a Linné-féle kettős nevezéktan szerint tárgyalja, mely **Szabó György** fordításában (1999) magyar nyelven is ismertté vált. A klasszikus rendszerezéstől eltérően első lépésben fás és lágyszárú csoportokra osztja a növényeket. Az első csoportba a háztáji fákat és bokrokat (32 taxon), valamint az erdei fákat és cserjéket (68 taxon) sorolja. A háztáji fás növényeket a következőképpen rendszerezi: közönségesek (alma, körte, szilva, cseresznye, kajszibarack, birs, dió), különlegesek (eperfa, szelidgesztenye), mágnások kertjeinek és melegházainak növényei (citrom, narancs, füge, gránátalma), szőlősök növényei (mandula, házi berkenye) és

Ablak előtt, így advent idején

következők szerint csoportosítja: ehető kertiek (káposztafélék, répafélék, gyökérzöldségek, hagymafélék), orvoslásra alkalmasak (feketekomény, körömvirág, máriatövis, moldvai méhfű), illatosak (rozsmaring, levendula, boldogasszony teynyere), ritkaságkedvelőknek javasoltak (császárszakáll, csi-cseriborsó). A mezeieket mezei gabonák (alakov, tönköly, kenyérbúza, árpa, zab, törökbúza), vetemények (fuszulykák, borsó, fekete lednek) és vászonnövények (len, kender) csoportokra osztotta. A szabadon (vadon) termő növényfajokat élőhelyük alapján erdei (78 taxon), hegyi (58 taxon), réti (116 taxon), szántóföldi (88 taxon) és mocsári (42 taxon) növények szerint veszi számba. Benkő József XVII. századi botanikai tevékenysége mérföldkönek számít Erdély kultúrflórájának és természetes növényzetének feltárásában.”

*Fáradtan ragyogva játszik
a felhőn a holdsugár,
bús, hideg fényében ázik
és búsul a néma táj.*

*Trojkám repül a derengő
éjszakában a havon...
Egyhangúan cseng a csengő...
bóbiskolók, álmodom.*

*(...) Tűz sehelse! Mindenütt csak
hó és árny és szürkület,
közelednek, maradoznak
a csikos mérföldkövek.*

*Megyünk... Nina, holnap, óh, már
holnap látlak, kedvesem:
ülünk majd a kandallónál,
szívünk csordult szerelem.*

*(...) Visz a szán... Bókol a jámscsik
a bakon. Hallgat a táj.
Fáradtan ragyogva játszik
a felhőn a holdsugár.*

Téli utazás. Alekszander Szergejevics Puskin bús, szomorkás veresszánjáról **Szabó Lőrinc** segítségével lekaszálódva térek meg én is melegedni, a reménnyel, hogy emberi tettek békéje vehet körül mindannyiunkat így advent idején. Ahogy az **Kodály Zoltán Székely fonóját** is átjárja.

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2022-ben, 130 évvel Kodály Zoltán születése után

Fehér álomban álló fenyők fölött tintakék az Isten arca

Könyvbemutató Székelyudvarhelyen

A Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület újabb könyv megjelenését segítette

Anka Éva dicsőszenzmártoni születésű, az örmény származású báró Perényi Lukács Sándor vette feleségül. A család a második világháború után száműzetésbe került, és Peruban telepedett le. Anka Évának két kötete jelent meg. A Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület felvállalta a könyvek újrakiadását. Az *Íme, az ember* című 2021-ben jelent meg a leszármazottak beleegyezésével. A könyvbemutatóra december 16-án délután 5 órától a Székelyudvarhelyi Magyar–Örmény Kulturális Egyesület szervezésében kerül sor dr. Kálmán Attila, dr. Puskás Attila és Kalamár György közreműködésével. Anka Éváról, a kötet újrakiadásáról és a rendezvény fontosságáról dr. Kálmán Attila történéssel beszélgettünk.

Nagy-Bodó Tibor

– Mit kell tudni Anka Éváról?

– Anka Éva 1909-ben született a Maros megyei (akkor Kis-Küküllő vármegye) Dicsőszenzmártonban. Szülei Anka János és Dobay Mária voltak. Szülei is írói vénával voltak megáldva: édesapja újságíró, költő, író, a 20. századi magyar közélet egyik ellentmondásos személyisége volt, édesanyjának több verse, sőt verseskötete jelent meg a huszadik század első felében. A család 1920 után Magyarországra telepedett.

Lukács Györgyné Perényi Marjorie

Élete folyamán Anka Évának két könyve jelent meg, 1941-ben az *Íme, az ember* című verseskötete, 1944-ben pedig az *Erdőn, mezőn jártam...* című, prózát tartalmazó kötete. Rövidebb írásai, versei jelentek meg a lapokban is, és tudjuk, hogy írt az emigrációban is, de nincs tudomásunk, hogy ezek megjelentek volna nyomtatásban.

Sokatmondóak *Sikó Olga* sorai: Egy elfeledett költő verseinek olvasásakor önkéntelenül is felvetődik a kérdés: mi lehet az oka annak, hogy az alkotó és műve nem került be/kiesett az irodalmi emlékezetből? A legkézenfekvőbb azt feltételezni, hogy nem alkotott olyasmit, amire a kortárs kritika és olvasóközönség mint maradandó értékre reagált volna. Ugyanakkor elismert tény, hogy egy, a 20. század első felében alkotó szerző nagyobb eséllyel merül feledésbe, ha női író, illetve ha irodalmi mozgásterét a történelem is felülírja: emigrációba vonulva távozni kényszerül a magyar irodalmi élet színteréről. (Anka Éva, *Íme, az ember*, Marosvásárhely, 2021)

– A család a második világháború után Peruban telepedett le...

– Anka Éva 1936-ban lett báró Perényi Lukács Sándor felesége. A fiuk, Vajk Miklós Sándor 1939-ben született. A családnak 1945 után el kellett hagynia Magyarországot. Először Európában próbáltak letelepedni: Auszt-

riában, Olaszországban, Franciaországban. Majd úgy döntöttek, hogy Dél-Amerikába, Peruba mennek. Anka Éva még írt a száműzetésben, de végül nem jelent meg ezekből semmi. Ezután teljesen feladta az írást, és férjével majdnem remeteéletet éltek, visszavonulva az őserdőbe. Soha nem látták újra szülőházjukat. Anka Éva 1995-ben hunyt el, férje pedig korábban, 1988-ban.

– Ki is volt báró Perényi Lukács Sándor?

– A Lukácsok különböző ágai 1760-ban és 1762-ben nyertek nemesi rangot. A család tagjai közül érdemes szólni Lukács Béláról is, aki 1892-től kereskedelemügyi miniszter, Marosvásárhely országgyűlési képviselője volt, vagy Lukács Lászlóról, Magyarország pénzügyminiszteréről, aki 1912–1913-ban miniszterelnök volt.

Az 1762-ben nemességet szerzett erzsébetvárosi kereskedő, Lukács Jakab egyik unokája, Ignác Kaszapér pusztá (Csanád vármegye) birtokosa lett. Ignác második fia, György a politikai karriert választotta. Id. Lukács György 1820-ban Nagyváradon született. 1861-ben, illetve 1867–1875 között Nagyvárad polgármestere, illetve országgyűlési képviselő volt. 1875-től miniszteri tanácsos, majd államtitkár a Belügyminisztériumban. Meghalt 1892-ben. Egyik fia volt ifj. György, aki 1865-ben született Nagyváradon. 1887–1897 között belügyminisztériumi szolgálatban állt. Őt bízták meg a polgári anyakönyvezés előkészítésével, ezért francia és német tanulmányútra küldték. 1897-ben Békés vármegye főispánja lett, 1901-ben Hódmezővásárhely főispánjának is kinevezték. Tevékenységének a központja Gyula városa volt, ahol a nevéhez fűződik a kórház modernizálása, a római katolikus gimnázium új épületének a felépítése. 1901-ben alapította a József főherceg Szanatórium Egyesületet, amelynek fővédnöke József főherceg, elnöke Lukács György, elnöke Lukács Györgyné volt, az egyesület 1907-re felépítette Magyarország egyik legmodernebb szanatóriumát Gyulán.

Lukács György

ANKA ÉVA ÍME, AZ EMBER

Lukács György 1905–1906-ban rövid ideig vallás- és közoktatásügyi miniszter volt. 1910 és 1918 között, majd pedig 1922–1931 között országgyűlési képviselő volt, Gyula városát képviselte a parlamentben. A Páneurópai Unió magyar csoportját is ő szervezte meg, és ő lett a csoport elnöke. Több kulturális szervezetnek volt alapító, illetve vezetőségi tagja.

Az 1940-es években visszavonult a közélettől. 1950-ben hunyt el.

Lukács György 1900-ban vette feleségül Perényi Marjorie bárónőt. A házasságból három gyermek született, György, Miklós és Sándor, akiknek 1912-ben a király bárói rangot adományozott, illetve a Perényi család előnevét átruházta a Lukács családra, így jött létre a Perényi Lukács család.

Lukács György és báró Perényi Marjorie gyermekei közül György 1903-ban született. A diplomatakarriert választotta. A világháború után Törökországba, majd az Amerikai Egyesült Államokba emigrált, az albanyi College of St. Rose történelem- és politikatudományok tanszékének professzora lett. 1988-ban hunyt el az Amerikai Egyesült Államokban. Leszármazottjai Észak-Amerikában élnek.

Miklós 1905-ben született. Zenei tanulmányait 1926-ban a lipcsei konzervatóriumban kezdte, majd 1928-ban a berlini zeneművészeti főiskola karmester szakán folytatta Arthur Schnabel és Paul Hindemith irányítása alatt.

Lukács Miklóst Wagner, Verdi, Brahms, Beethoven, Bartók és Kodály műveinek kiváló előadójaként ismerték. Tanulmányai befejezését követően 1943-ig több németországi város, Hamburg, Osnabrück, Münster és Greifswald színházaiban volt karmester. 1944-ben júliustól szeptemberig, illetve 1966 és 1978 között igazgatója volt a Magyar Operának. 1949-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola operatanszakának, majd 1963-tól énektanszakának vezetője 1975-ig. 1951–1978 között a MÁV Szimfonikusok vezető karmestere volt. 1986-ban hunyt el.

A legkisebb fiú, Sándor 1909-ben született, a Magyar Pénzügyi Központ tisztviselője volt, 1945-ben a németek elleni szervezkedés egyik tagjaként Sopronkőhidára hurcolták. A házaspár budapesti, István utca 20. szám alatti házában több ellenállót, zsidó származású embert bujtatott a háború végnapjaiban.

Anka Éva és Perényi Lukács Sándor házasságából egyetlen fiú született, Vajk Miklós Sándor. Ennek az ágak a leszármazottai az ő gyerekei: Mária Anita; Vajk Miklós egyetemi tanár, jelenleg Manchesterben él, a limai Universidad de San Martin de Porres egye-

temen tanít, valamint Sándor, aki a limai ESAN Graduate School of Business kutatója.

– Ismeretes, hogy a Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület felvállalta Anka Éva könyveinek újrakiadását.

– Az Anka Éva unokáival való kapcsolatfelvétel 2020-ban kezdődött. Ekkor az Ausztráliában élő unokával, Perényi Lukács Sándorral sikerült kapcsolatot teremteni, majd testvérével, Vajk Miklóssal. Rajtuk keresztül ismertük meg az édesapjukat (Anka Éva fiát), Perényi Lukács Vajk Miklós Sándort. Hosszas előkészítő munka után 2021-ben lehetővé vált Anka Éva verseskötetének az újrakiadása.

Perényi Lukács Miklós

Ugyanakkor sikerült Perényi Lukács Miklósnak megszervezni egy erdélyi tartózkodást. 2022-ben fél évet Magyarországon volt a Matthias Corvinus Collegium meghívott előadójaként. Marosvásárhelyi, erzsébetvárosi, dicsőszenzmártoni látogatása zárandoklat volt, visszatalálás a gyökerekhez.

Az egyesület tervezi az 1944-ben megjelent, prózát tartalmazó kötetnek az újrakiadását is, illetve a korabeli sajtóban megjelent versek, prózák egybegyűjtését és újrakiadását.

– Kik lesznek ott, kiket várnak a könyvbemutatóra?

A 2022. december 16-i eseményre – délután 5 órától – a Székelyudvarhelyi Magyar–Örmény Kulturális Egyesület szervezésében kerül sor a székelyudvarhelyi városi könyvtárban. Mindenkit szívesen látnak, aki érdeklődik az erdélyi kultúra egy elfeledett képviselője és egy család kalandos huszadik századi története iránt. Az esemény jómagam, dr. Puskás Attila és Kalamár György színművész közreműködésével valósul meg.

– Köszönjük a tájékoztatást.

– Mi is köszönjük az érdeklődést.

A betlehemezés marosvásárhelyi és környékbeli útjain (1.)

A betlehemezés

Dr. Barabás László

A betlehemezés a legismertebb magyar karácsonyi népszokás, többszereplős dramatikus játék. A Jézus születését megjelenítő szent színjátékot hajdanán, a középkorban latin nyelven a templomokban adták elő, majd onnan kikerülve később világi közösségi tereken is. Magyar nyelvű betlehemes játékokról már a 17–18. századból vannak feljegyzések. Ezeket általában papok, tanárok, kántorok állították össze, az egyházi iskolák szetsugárzásában elterjedtek, és feltöltődtek egy-egy vidék sajátos hagyományával. A később meginduló népszokásgyűjtés Erdélyben különösen a székelyföldi változatokat tárta fel, Marosvásárhely és Marosköz ebből sokáig kimaradni látszott. Ma már tudjuk, hogy Marosvásárhelyen és környékén is élt a szokás, sőt annak egyik ritka, különleges változata is: a bábos vagy bábtáncoltató betlehemezés.

„Marosvásárhelyi bábos betlehem”, első ismertetés

Közel nyolcvan évvel ezelőtt, 1943 karácsonyán egy rövid sajtóhír hozta a vásárhelyiek tudomására, hogy *Petelei Sándor* mezőkölpényi igazgató-tanító és népművelő arra vállalkozott, hogy összegyűjtse és feldolgozza a „ma-

Jézus születését, és költögeti az álmos pásztorokat, akik énekelve, örvendezve ajándékot (bárányt, sajátot) visznek a kis Jézusnak. De ezzel még nincs vége, most következik a bábjáték. Ennek szereplői éppen kétszer annyian vannak, mint az élő szereplők: két angyal, két pakulár, Heródes, a zsidók királya, Veres vitéz, a harangozó, a pap, az ördög és az adománygyűjtő turkács. A bábjátékban az angyalok örvendeznek, énekelnek (ebben mindenki segít), a pakulárok összevesznek, kibékülnek, énekelnek, majd drámai jelenetben Veres vitéz levágja az álnok Heródes fejét, paradisztikus játékkal eltemetik, pokolba kerül. Végül a pénzszedő Demeter vagy a turkács jelentkezik, kitért szájjal várja az adományokat. Petelei leírása szerint bábualakoknak 30 cm hosszúságú, gömbölyű fára csavart rongyot öltöztettek fel, a fejeket fehér vagy rózsaszín vászonból csavarták és kifestették, gondosan elkészítették a megfelelő testrészeket és felszereléseket. A bábuakat az egyik élő szereplő, Szent József mozgatta a székre tett betlehem játszótérben, magyarázta a látottakat, és megszólaltatta a szereplőket. Röviden: két karácsonyi színjáték egymás után, játék a játékban, élő szereplő és bábos „felelevenített” előadások Marosvásárhelyen az 1940-es évek elején.

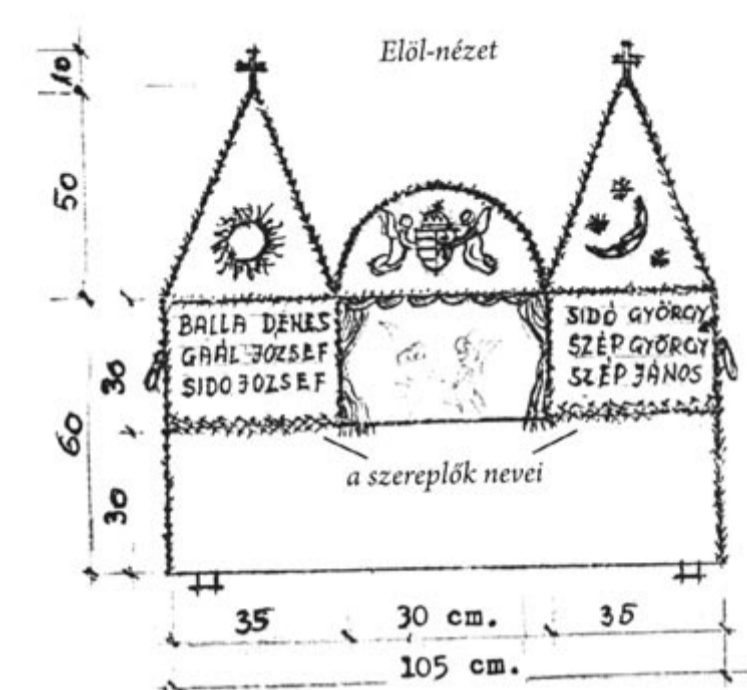
Akik száz évvel ezelőtt betlehemeztek

Ismerjük néhányuk nevét, mert akkor az volt a szokás, hogy papírból kivágva ráragasztották a kéttornyú betlehemre. Sidó József szerint Balla Dénes, Gaál József, Sidó József, Sidó György, Szép György, Szép János tíz-tizenéves fiúk alkották a száz évvel ezelőtti csapatukat. Sidó József három évig, 1922–1925 között a marosvásárhelyi „betlehemes járás” aktív résztvevője volt, és később, felnőttként kísérője. Nyugdíjas korában, 1979-ben az építőmester Sidó szükségét érezte, hogy részletesen leírja a bábos betlehemes játékot, és elkészítse a betlehem és a bábfigurák pontos rajzát (lásd a mellékelt rajzokat). Értékes dokumentációjára hamar felfigyeltek a szakemberek, de teljes egészében csak 2010-ben a „*hanem vagyok Úristen követje*” – *A téli ünnepekör dramatikus szokásaiból* kötet tette közzé. Sidó József ismertetéséből kiderül, hogy ő karácsony estéjén, első- és másodnapján jártak házról házra, és felkeresték a kávéházakat, vendéglőket is. Egy későbbi interjúban azt is elmondta Tömöry Mártának, hogy az 1920-as években 8-10 betlehemes csoport járta a várost. A szokás gyakorlásához akkor rendőri engedély kellett, kíséretet rendeltek melléjük, de azt meg kellett fizetni. (Rendőri kísérettel betlehemezhettek a két világháború között a Szebenben szolgáló sóvidéki atyhai felnőtt férfiak és legények is.)

Ha összevetjük Sidó József közlését a Petelei Sándor húsz évvel későbbi írásával, azonnal észrevehető, hogy hasonló, már-már azonos jeleneteket tartalmaz mindkettő, de Sidó változata bővebb, részletesebb, Máriával és a szolgáló több élő szereplőjű, akárcsak a székely katolikus közösségek betlehemes játéka. Az öltözetek hagyományosabbak, a kellékek között több az egyházi és nemzeti jelkép, egyházi népekekben is gazdagabb. A bábjátéknak viszont ugyanazok a szereplői (Heródes, Veres vitéz, harangozó, pap, ördög, turkács), és ugyanazt a drámát játszatja el velük a bábjátékos József. Azt jelenti mindez, hogy jól ismert, kedvelt, állandó és hagyományos, élő szereplőkkel és bábokkal előadott betlehemes játék élt Marosvásárhelyen az első világháborús impériumváltás után. Hozzá tartozott a családok karácsonyi ünnepéhez és a város nyilvános, közösségi életéhez.

„A marosvásárhelyi ifjak becses gyűjteménye”

Vajon mióta élhetett ez a karácsonyi szokás Marosvásárhelyen, Maroskeresztúron és esetleg másutt is a környéken? A kérdésre részben már tudunk válaszolni. *Olosz Kata-*

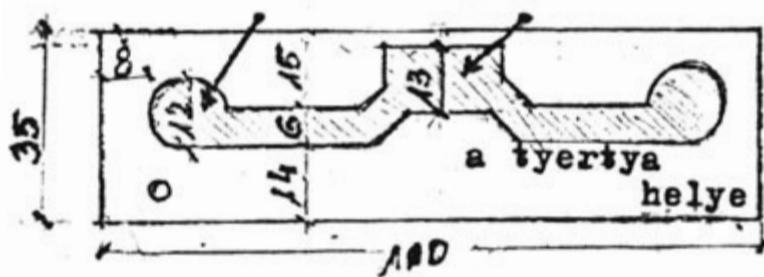
lin folklórkutató hosszú évek szorgos munkájával feltárta a Marosvásárhelyi Református Kollégium diákjainak népköltészeti gyűjtőmunkáját. A jeles tanár, Szabó Sámuel vezetésével az 1860-as években az önképzőkör tagjai és a kollégium végzett diákjai nemcsak balladákat, népdalokat és meséket gyűjtöttek, hanem népszokásokat is. Ezekből Olosz Katalin két karácsonyi játékot tett közzé, először a *Művelődésben* (1991), majd Szabó Sámuel teljes életművét sajtó alá rendezte az *Erdélyi néphagyományok* gyűjteményes kötetben (2009). Az egyik karácsonyi „Betlehem” játékot *Pungur Gyula* teológus diák gyűjtötte és küldte el 1864-ben Szabó Sámuelnek, a másikat, ugyancsak „Betlehem” címmel Szabó Sámuel a saját aláírásával közölte, egy évvel később, de megjegyezte, hogy a „Marosvásárhelyi ifjak becses gyűjteményéből” való. Olosz Katalin lehetségesnek tartja, hogy Szabó újból a Pungur gyűjtését közölte, kiegészítve néhány megjegyzéssel, de az is lehetséges, hogy egy másik tősgyökeres vásárhelyi diák, Dobai Albert gyűjtötte. Viszont sem Pungur, sem Szabó (vagy Dobai) nem jelölte meg a gyűjtés helyét, idejét, a település nevét. A kutató szerint szóba jöhet Nagyenyed, mert 1864-ben Pungur már ott teológus diák, vagy olyan terepülés, ahol legátusként szolgált, de szóba jöhet Marosvásárhely és környéke is. Az eddig felsejtelt tények alapján számomra egyértelműen marosvásárhelyi (vagy környékbeli) a két diák „becses gyűjteménye”, és nemcsak azért, mert mindketten vásárhelyiek, hanem leginkább amiatt, hogy Nagyenyedről és környékéről azóta sem gyűjtöttek bábos betlehemes játékot, márpedig mind a Pungur Gyula, mind a Szabó Sámuel leírása az. Sőt, jóformán mindkettő a bábjátékból áll, hiányzik az élő

szereplőjű szálláskeresés és pásztorjáték. A részt vevő négy-öt fiú a betlehemet hordozza és énekel, egyikük a bábokat mozgatja, és magyarázza a „bubaszemélyzet tetteit”. Ez a „bubaszemélyzet” viszont számbelileg és névleg ugyanaz, és ugyanazok a „tetteket” játssza végig az előadás jelenei során mindkét leírásban. Pungur Gyula különösen részletesen leírja a betlehem „szinpadát”, a szereplők öltözetét, mozgását, gesztusait. És csodák csodája: ugyanazok a bábjáték szereplői is, ugyanaz a jelenetsora, mint a későbbi, 20. századi leírásokban. A 19. század közepén is élő, népszerű szokás tehát a betlehemezés! Viszont úgy tűnik, hogy a bábjáték állhatott a középpontjában, nem kapcsolódott hozzá élő szereplőjű szálláskeresés és pásztorjáték.

Sárospatak és Marosvásárhely?

Lehet-e tovább nyomozni a marosvásárhelyi bábos betlehem múltjában? Azt hiszem, hogy igen. A ritka bábos vagy bábtáncoltató magyar betlehemes játékokat az eddigi szakirodalom alapján három nagyobb tájegységről gyűjtötték. Az egyik a Felső-Tisza vidéke, Sárospatak vonzáskörzete. Az itt gyűjtött változatokban (Kölcese, Mezővári, Szatmárcseke, Milota) hasonló szerepkörű bábokkal hasonló minidramát adtak elő, mint Marosvásárhelyen és Maroskeresztúron. Másutt viszont nem. Feltehető a kérdés, van-e szorosabb összefüggés a két vidék bábos játéka között? Ismert művelődéstörténeti tény, hogy a 17. század második felében Marosvásárhely fogadta be a Sárospatakról elűzött református kollégium tanárait és diákjait. Ők nemcsak könyvtárukat hozták Marosvásárhelyre, hanem hozhattak, átadhattak könyvekbe nem foglalt szellemi értékeket is.

bábjátékra szolgáló nyílás

rosvásárhelyi bábos betlehem” szövegét, énekeit és a játékot felelevenítse. Gyűjtése annyira jól sikerült, hogy helyet kapott a rangos *A magyar népzene tára II. – Jele napok* Bartók Béla és Kodály Zoltán által szerkesztett (1953) kötetben. Petelei leírása szerint betlehemezni akkor 16–20 éves legények jártak karácsony szombatján és ünnep első napján este, lécekből összeállított, kéttornyú templom alakú betlehemmel, benne elől játszótér, a háttérben szentképek és mohából készült jászolban a kis Jézus. Petelei részletesen leírja a szereplők öltözetét, felszerelését, mozgását, szövegét és énekeit. Hogy kik ők? A betlehemi király, Szent József, az angyal és két pásztor. És mit játszanak? A jelenet az angyal beköszöntésével és a király áldáskérésével kezdődik, majd József szálláskeresésével folytatódik, de a király elutasítja. A következő jelenetben az angyal hírül adja

Jelentkezik Maroskeresztúr is

A szomszédos Maroskeresztúrról még néhány évvel hamarabbról tudósított hasonló játékmenetű betlehemezésről *Gaal Zefi* 8. osztályos diák. Az élő szereplők ugyanazok, a bábuak közül hiányoznak az angyalok és a pásztorok, az adományokat a „pénzszedő Mátyás” kéri. Gaál Zefi egy gyűjtési felhívásra készítette munkáját 1939-ben, de elkésett vele, így nem közölte az ugyanabban az évben megjelent *Adatok téli néphagyományaink ismeretéhez* című gyűjtemény, csak annak késői, 1993-ban megjelent bővített kiadása. Felvetődik a kérdés, vajon ismerte-e Petelei a maroskeresztúri bábos betlehemezést, netán merített is belőle, vagy éppen fordítva, Vásárhelyről került valamikor Keresztúrra? Gaál Zefi élő szokásként írja le, akárcsak a kántálást, tehát a falu hagyományos karácsonyi szokásrendjének része volt a két világháború közötti időben.

BÁBFIGURÁK

Angyal 2 db.
egyik fehér másik rózsaszín ruhábanÖrdög
fekete bársony anyag pirosra festett ábrázátHeródes
sárga-barna kockás ruhaHarangozó
zöld zakó csíkos nadrágVörös vitéz
lénk vörös ruhaPásztor 2 db.
egyik fehér másik fekete subábanPap
lila sapka és stóla fehér-fekete ruhaTurkács
vászonzacskó
25 cm.
vászonzacskó

Húszéves a Mária és Márta magazin

A Mária és Márta magazin regionális, nőknek, családoknak szóló egyházi folyóirat, amelyet 20 éve indítottak útjára. A két évtizedes történet azért is figyelemre méltó, mert az írott sajtó egyre jobban visszazorol az online média térhódítása és a magas nyomdai költségek miatt. A lap születéséről, felnőtté válásáról és kihívásairól Borsos Melindával, a proMissio Egyesület elnökével, a lap főszerkesztőjével beszélgettünk.

Mezey Sarolta

– 2002 tavaszán volt egy vakmerő álomom, s ehhez munkatársakat kerestem és szerveztem be. Abban az időben nem igazán volt sem az egyházban, sem a közéletben olyan lap, ami a nőszövetséget, az egyházban működő szolgálatot mutatná be. Létezett ugyan a Református Család, de akkor azt más szempontok szerint szerkesztették. Az volt a célunk, hogy a nőszövetségi tevékenység bemutatása mellett a nőknek, a családoknak szóló írásokat jelentessük meg benne. Azt akartuk, hogy a példaértékű, a szép, a biztató történeteket, eseményeket tárjuk az olvasó elé. Az elején nem állt a lap mellett semmilyen szervezet. Később megalakult a proMissio Egyesület, s azóta is ez a szervezet vállalja a lap kiadását. A proMissio Egyesület alapítói munkálkodtak a lap megjelenésén is. Amikor idején Tatar Irén nyugdíjas tanárnővel, Nagy József Levente, Székely Ferenc, Czirmay Csaba Levente lelkészekkel és Czirmay Izabellával kezdtük. Vakmerőnek bizonyult akkor ez a kezdeményezés, mert egyikünknek sem volt újságírói, szakmai tudása hozzá, de belevágtunk, aztán Simon Virág újságírótól kaptunk szakmai útmutatást.

– *Hogyan sikerült megbirkózni a szakmai kihívásokkal a továbbiakban?*

– Nagyon sokat tanultunk az évek folyamán, hogyan, miként kell egy magazint szerkeszteni. Tudni kell, hogy a lapot teljes egészében önkéntes munkában végezzük, s minden más

tevékenység mellett erre is próbálunk időt szánni. A lap életében voltak mélypontok, lankadtunk, elfáradtunk, de valahogy mindig sikerült továbblendülni azáltal is, hogy kétszer is felfrissült a szerkesztőség; akik kezdetektől dolgozunk: jómagam, Székely Ferenc, Zöld György (ő készíti a rejtvényeket), Czirmay Csaba Levente. Később csatlakozott Bustya Sándor, Korondi Kinga, Simon Imola Zsuzsanna és Berekméri Melinda. Bálint Boglárka végzi a korrekktúrát. A lapot az Intermedia nyomdában nyomtatjuk.

– *Köztudottan megnövekedtek a nyomdai költségek, az írott sajtót nagyon nehezen tudják finanszírozni. Hogyan sikerül ilyen körülmények között a folytonosságot biztosítani?*

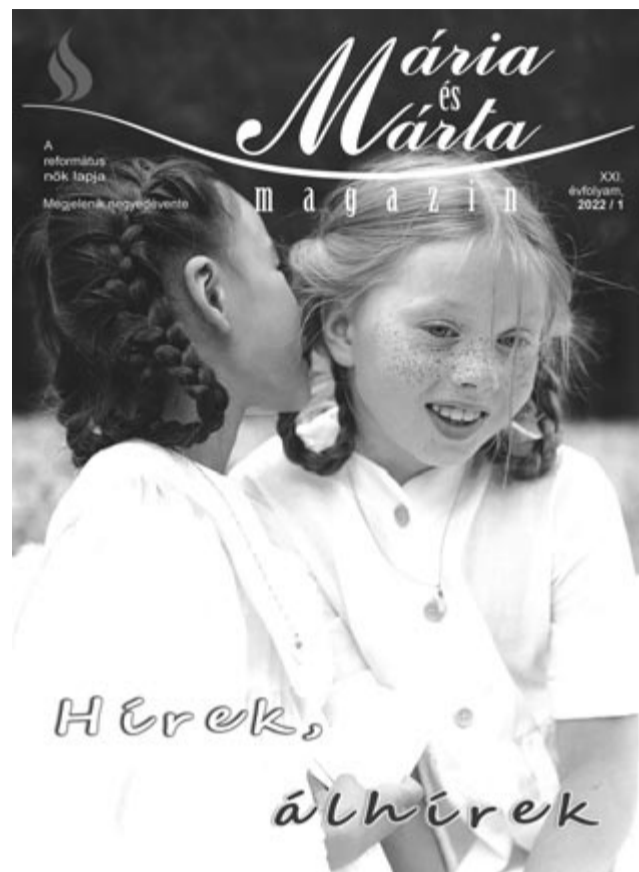
– A lapot az olvasók támogatásából tartjuk fenn. Csupán a nyomdai költségeket fizetjük, nagyrészt önkéntes munkát végzünk. Pályázunk, az adóó lehetőségeket kihasználjuk, támogat a Communitas Alapítvány, cégek, köztük a PC House, és magánszemélyek is.

– *Milyen rendszerességgel jelenik meg a lap, milyen példányszámban, és milyen tematikákat ölel fel?*

– Negyedévente jelenik meg, évi négy lapszámot tudunk bevállalni. Első pillanattól a családokhoz szólunk, az időszerű témákat merítjük ki. Idén például a hírek-álhírek kérdéskörével, a béke, békesség kérdéssel foglalkoztunk. Igyekezzünk nyitott szemmel járni, gyakori témáink közé tartoznak a lélektani kérdések, a közösségépítés, a konfliktusok és ezek kezelése, de jelentkezünk gyerekoldallal, nőknek szóló rovattal, gasztróoldallal. Jelenleg 1400 példányban jelenik meg a lap. Öröm, hogy átléptük a megyehatárokat, Brassóba, Medgyesre is küldünk belőle, de Magyarországon is szívesen olvassák, ugyanis az újságnak van egy digitális változata is. Igaz, hogy digitális változatban csak akkor olvasható egy-egy szám, amikor a következő írott lapszám már eljutott az olvasóhoz.

– *Múlt héten ünnepelték a lap fennállásának 20. évfordulóját a Stúdium Közösségi Házban.*

– Az ünnepséget a lap tartalmához igazítottuk. Próbáltuk

a rovatokat megjeleníteni. Volt elmélkedés, interjú, volt keresztretjévényfejtés, szavalt. A műsorban a mostani szerkesztőség tagjai „szerepeltek”. Két 20 éves fiatal életének alakulása révén próbáltuk felidézni a lap életének mozzanatait – fogalmazott Borsos Melinda.

E kerek évfordulón a Mária és Márta magazinnak hosszú életet, az olvasóknak tartalmas kikapcsolódást kívánunk az elkövetkező években!

Franciaország lesz Argentína ellenfele a döntőben

A címvédő francia válogatott lesz az argentin csapat ellenfele a katarai labdarúgó-világajnokság fináléjában, miután a második elődöntőben szerdán 2-0-ra legyőzte a marokkói együttest. Az al-Horban játszott mérkőzésen már az 5. percben előnybe került Didier Deschamps csapata Theo Hernandez góljával, majd a mérkőzés hajrájában a cserként beállt Randal Kolo Muani találatával biztosította be a sikerét.

Remekül sikerült a rajt a címvédő csapatnak, amely nagyon hamar megszerezte a vezetést. Az 5. percben Griezmann nagyszerű labdát kapott a marokkói tizenhatos jobb oldalának előterében, és zavartalanul futhatott be a büntetőterületen belülre, mivel védője elcsúszott. Középre passzolt labdáját Mbappé

próbálta kapura löni, de próbálkozása elakadt egy marokkói játékosban, az újabb lövés után a labda a bal oldalon üresen érkező Theo Hernandez elé pattant, aki öt méterről, akrobatikus mozdulattal a kapuba továbbított Bono kapus mellett (1-0). A francia csapat ezzel rákényszerítette a védekező felállításban kezdő afrikai ellenfelét arra, hogy erőltesse a támadásokat. A marokkóiak a bekapott gól előtt és után sem illeődtek meg, előbb egy távoli lövést kellett oldalra ütnie Llorisnak, majd Zijecs lött kapu mellé egy jó kiugratás után ígéretes helyzetből. Nem késett sokat a francia válasz, Giroud a védőjének hibáját kihasználva 13 méterről a bal oldali kapufát találta telibe. A félidő derekán mindkét együttes lendülete

Theo Hernandez öt méterről, akrobatikus mozdulattal szerezte meg a vezetést Franciaország javára. Fotó: a FIFA World Cup közösségi oldal

alábbhagyott, emiatt csökkent az iram, és megszorodtak a kisebb, jellemzően taktikai jellegű szabálytalanságok. A hajrához közeledve Tchouameni indult meg a középen megszerzett labdával, és remekül ugratta ki a bal oldalon szédületes sebességgel elfutó Mbappét, a sztárcsatár azonban ezúttal nem tudta a kapuba továbbítani a labdát, az ismétlést pedig Giroud a kapu mellé pörgette. Fáradni látszottak a marokkóiak, így a játékot ebben a szakaszban a franciák irányították, amint pedig az ellenfél visszazorította őket a saját térfelükre, azonnal a labda megtartására törekedtek, és az alapoktól kezdtek újra felépíteni az akciójukat. A lefújáshoz közeledve El-Jamik szöglet utáni ollózós mozdulattal lött kapufája riadalmat okozott a francia drukkerok körében, de a kétségtelenül parádésan kivitelezett lövés nyomán nem került a hálóba a labda.

A szünetben másodsor kellett kényszerű cserét végrehajtania Walid Regragui marokkói szövetségi kapitánynak, így az előzetesen kijelölt ötfős védelem jelentősen átalakult: Nájef Aguerd helyén eleve Dari kezdett, aztán Száisz, majd Mazrauj helyére is másik játékost kellett pályára küldenie az észak-afrikai szakmai stábjának. A második félidőt nagyon visszafogottan kezdték a franciák, míg Marokkó nagy hangsúlyt próbált fektetni a támadásokra. Az első tíz percben már-már beszorultak a kapujuk elé a franciák, a marokkóiaknak pedig többször is jó esélyük volt az egyenlítésre, de a sikeres befejezés rendre elmaradt. Didier Deschamps együttese szabadrúgásokból próbálhatott meg veszélyeztetni, de nem tudta növelni az előnyét, miközben a rivális olykor-olykor kifejezetten kreatív támadásokkal igyekezett átjátszani a francia védelmet, ennek ellenére 15 perccel a vége előtt még mindig egygólos hátrányban volt.

A 79. percben Kolo Muainak köszönhetően kétgólosra nőtt a címvédő előnye: Mbappé becselezte magát a marokkói tizenhatosra, majd 12 méterről lött, a

labda az egyik védőről a jobb oldali kapufa irányába pattant, ahol jól érkezett a 42. másodperccel korábban cserként beállt Kolo Muani, és könnyedén a kapuba passzolt (2-0). A francia csapat így összességében megérdemelten, a meccset szinte végig kézben tartva

vívta ki a vasárnapi döntőbe kerülést, ahol Argentína lesz az ellenfele. Marokkó pedig a szombati kisdöntőben Horvátországgal találkozik. Mindkét mérkőzés 17 óra körül kezdődik, és a TVR 1, valamint az M4 Sport televízió közvetíti.

Egy kis statisztika

A francia kaput védő Hugo Llorisnak ez a találkozó volt a 19. világbajnoki mérkőzése, így az örökrangorban utolérte a német Manuel Neuer, és holtversenyben a legtöbb vb-meccset játszott kapussá vált.

A franciáknak ez volt történetük hetedik vb-elődöntője, ezekből három – 1958-ban, 1982-ben és 1986-ban – veszítettek el, és immár negyedik – 1998-ban, 2006-ban, 2018-ban és most – megnyertek.

Marokkó a vb-k történetének 25. elődöntőseként és első afrikai csapatként futbalozhat szombaton világbajnoki éremért.

Hugo Lloris. Fotó: a FIFA World Cup közösségi oldal

A román labdarúgó Superliga

21. fordulójának televíziós közvetítési rendje

December 16., péntek:

* 20.00 óra: FC Voluntari – Konstancai FCV Farul

December 17., szombat:

* 15.00 óra: Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – Kolozsvári FCU

* 20.30 óra: CSU Craiova – Chindia Târgoviște

December 18., vasárnap:

* 12.00 óra: Campionii FC Argeș Pitești – CS Mioveni

* 14.30 óra: Petrolul 52 Ploiești – Universitatea 1948 Craiova

* 20.30 óra: Aradi UTA – Bukaresti Rapid 1923

December 19., hétfő:

* 20.00 óra: Bukaresti FCSB – Botosáni FC

December 20., kedd:

* 20.00 óra: Kolozsvári CFR 1907 – Nagyszebeni Hermannstadt

A mérkőzéseket a DigiSport, az Orange Sport és a Prima Sport televízió élőben közvetíti.

Jegyzőkönyv

Labdarúgó-vb, elődöntő: *Franciaország – Marokkó 2-0 (1-0).*

Al-Hor, 68.294 néző, vezette: César Arturo Ramos (mexikói).

Gólszerzők: Hernandez (5.), Kolo Muani (79.).

Sárga lap: Bufál (27.).

Franciaország: Lloris – Koundé, Varane, Konaté, Theo Hernandez – Tchouameni, Fofana – Dembélé (79. Kolo Muani), Griezmann, Mbappé – Giroud (65. Thuram).

Marokkó: Bono – Hakimi, El-Jamik, Dari, Száisz (21. Amallah, 78. Ezzalzuli), Mazrauj (46. Attiat-allah) – Zijecs, Unahi, Amrabat, Bufál (67. Abuhlal) – En-Neszjiri (66. Hamdallah).

ANYÁRÁDKÖSZVÉNYESI KÖZBIRTOKOSSÁG VEZETŐSÉGE

évi beszámoló gyűlést tart 2022. december 18-án, vasárnap 13 órai kezdettel.

Napirendi pontok:

1. Beszámoló a 2022. évi tevékenységről;
2. A 2023-as kitermelési terv;
3. A közbirtokosság székhelyének megváltoztatása;
4. Nagy értékű befektetés jóváhagyása – gépkocsivásárlás;
5. A bekecsi ház javítása.

Minden tagot szeretettel várunk. (66920)

Újabb Transylvania Trust-kiállítás az Európai Parlamentben

Együttműködésre építő művészet

A kulturális sokszínűség és az interkulturális párbeszéd népszerűsítésével nem teszünk egyebet, mint az európaiságot, az európai létet promováljuk – mutatott rá Winkler Gyula EP-képviselő (RMSZS, EPP) kedden este Strasbourghban, az ARTECH kiállítás megnyitóján. Az ARTECH utazó kiállítás egy olyan nemzetközi projekt eredménye, amelyet az erdélyi Transylvania Trust Alapítvány bonyolított le, partnerségben az albániai Gjirokstra Foundationnal, a spanyolországi Commarca del Maestrazgoval és az ukrainai Archikidz!GO-val.

Az ARTECH címszó a művészet, újrafelfedezés, hagyomány, eklektikus, kortárs szavak (angol nevének) kezdőbetűiből állt össze, egy H-val megtoldva, amely a művészeti kifejezőmód és az alkalmazott technológiai kivitelezés összekapcsolására utal. A kiállítás az Európai Parlament strasbourgi székházában kapott helyet, házigazdája Winkler Gyula volt, aki a megnyitón arról is beszélt, hogy a kultúra nemcsak ösztönzi a kreativitást, hanem az EU nemzetközi kapcsolatainak jelentőségeleme.

„Ezen a héten itt, Strasbourghban, ahol az ARTECH kiállítás is helyet kapott, az EP napirendjén szerepel a CULT bizottság jelentése az új európai kulturális menetrendre és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia végrehajtásáról. A dokumentum az EU prioritásait hangsúlyozza a kultúra területén. Ilyen értelemben három fontos szempontot kell mérlegelnünk: a társadalmi, közösségi vonatkozásokat, a gazdasági szempontot, valamint az EU kulturális politikájának külügyi aspektusait. (...) A koronavírus-járvány erőteljesen sújtotta a kulturális és kreatív ágazatokat, ezért most a fellendülés támogatására kell összpontosítanunk. Mindezek mellett tisztában kell lennünk azzal is, hogy ezekben az ágazatokban a fellendülés nem azt jelenti, hogy visszatérünk a megszokotthoz, hiszen a 2019 előtti mindennapok bizonytalan foglalkoztatottságot, alacsony béreket, kiszámíthatatlanságot jelentettek. Éppen ezért itt, az EP-ben arra törekszünk, hogy új megoldásokat és eszközöket dolgozzunk ki az európai kulturális és kreatív iparágak támogatására. Azt sem tévesztjük szem elől, hogy a digitális térhódítás, bármennyire is innovatív és hasznos, sosem tudja helyettesíteni a szemtől szembeni találkozás élményét, a közvetlen kapcsolatot az alkotó és a közönség között” – hangsúlyozta Winkler Gyula. Véleménye szerint fontos prioritás a kulturális finanszírozáshoz való hozzáférés, elsősorban a bürokrácia visszaszorítására van szükség. „Ez különösen igaz a kisebb kulturális egyesületek, az egyéni alkotók és kulturális vállalkozók esetében, akiknek nincs megfelelő logisztikai háttérük vagy tudásuk, hogy komplex finanszírozási kéréseket állítsanak össze. (...) Az EU nemzetközi kulturális kapcsolatait a civil szervezetek fokozott szerepvállalása teszi majd sikeresebbé. Jó példa erre mai kiállításunk is, amelynek alapja egy olyan nemzetközi együttműködés, amelyet a Transylvania Trust Alapítvány bonyolít le Albániából, Spanyolországból és Ukrajnából érkező partnerekkel közösen, és amely gyönyörű példája a közösen létrehozott interdiszciplináris és multikulturális művészetnek” – fejtette ki Winkler Gyula.

A kiállítás anyagát Adela Luiza Avram projektkoordinátor és Eke Zsuzsanna művészettörténész mutatta be.

Az ARTECH felvállaltan a 2018-as kulturális örökség európai éve kezdeményezéseinek folytatása, ugyanakkor az első ARTEC, a művészetek, újrafelfedezés, hagyományos, eklektikus és kortárs hívszavak köré épített nemzetközi projekt továbbgondolása. Mint ismert, 2017-ben az ARTEC kiállítást Brüsszelben mutatták be, házigazdája szintén Winkler Gyula volt. (közlemény)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
GaGa
Slágerek és új zenék
Erdélyi rádió
Marosvásárhely
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

- **REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BE-ÉPÍTÉS** és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (66289-I)
- **TERMOPÁN** ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (66289-I)
- **A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ** teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetkezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (66256-I)
- **ALKALMAZUNK AUTÓMECHANIKUST.** Tel. 0745-832-391. (66890-I)
- **ALKALMAZUNK AUTÓBÁDOGOST, AUTÓFESTŐT.** Tel. 0744-194-374. (66890-I)
- **A TORDAI CÉG** alkalmaz MÉSZÁROST, TÖLTŐNŐT és a belesmühelybe SZEMÉLYZETET. Tel. 0744-644-026. (23317-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

VESZEK régi képeket, képkereteket, antik bútorokat, porcelántárgyakat stb. Tel. 0731-309-733. (-I)

ELADÓ jó minőségű szilvapálinka, 40 lej litere, gyümölcspálinka, 35 lej litere, és dió, 4 lej litere. Tel. 0740-334-468. (18040-I)

ELADÓ kővér disznó. Tel. 0740-463-935. (18030)

ELADÓ Toyota RAV4 kevés kilométerben. Tel. 0744-572-896. (18108-I)

ELADÓ kővér disznó. Tel. 0740-124-154. (18135-I)

ELADÓ 2 éves, 52 fokos szilva-, körte-pálinka. Tel. 0744-157-532. (18150-I)

KERESEK megvételre egy darab korrondi, székely ruhás táncospárt ábrázoló falitányért. Tel. 0749-260-963. (18154-I)

LAKÁS

BÚTOROZOTT garzonlakás kiadó. Tel. 0744-694-380. (17958-I)

KIADÓ egy 20 m²-es helyiség központi zónában csendes tevékenységre díjmentes parkolási lehetőséggel. Tel. 0740-180-058. (18084-I)

KIADÓ másfél szobás, bútorozatlan garzonlakás hosszú távra a Kárpátok sétányon. Tel. 0749-425-152. (18004)

TÁRSKERESÉS

NYUGDÍJAS, FÜGGETLEN, ÖZVEGY FÉRFI, barátság céljából megismerkedne 65-75 év közötti komoly hölgygel. Levelet várok a szerkesztőségbe „Jácint” jellegre. (18126-I)

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Bence. (18049-I)

Boldogok, akiknek a szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják.

Nagyon fájó szívvel emlékezem december 18-án férjemre,

MÁTÉ ISTVÁNRA

halálának 9. évfordulóján.
Szerető felesége, Marika. (18158-I)

MEGEMLEKEZÉS

Váratlanul ért halálot, búcsú nélkül mentél el, aludd szépen örök álmot, soha nem felejtünk el.
Szomorú szívvel emlékezünk december 18-án a nyomati SÓFALVI ERNŐRE halálának 5. évfordulóján.
Emlékét őrzi bánatos testvére. (sz.-I)

Múltnak a napok, telnek az évek, de mi soha nem felejtünk téged. Feledni valakit lehetetlen csoda, mert akit szeretünk, nem felejtjük el soha. Elmentél tőlünk, nem tudtál búcsúzni, nem volt időd arra, el kellett indulni.
Szomorú szívvel emlékezünk december 16-án a szentdemeteri születésű marosvásárhelyi lakosra, FÜLÖP JÓZSEFRE halálának 3. évfordulóján.
Emlékét őrzi élettársa, két gyermeke, testvére és azok családja. (18136-I)

Kegyelettel és soha el nem múló szeretettel emlékezünk december 18-án édesapánkra, id. LAKATOS TIBORRA halálának 2. évfordulóján.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Rá emlékező fiai és azok családja. (18140-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Megrendülve értesültünk id. NYÉKI ÉVA haláláról. Isten nyugtassa békében! Vigasztalódat a családnak! Wolf Anna (Cuci) és Katalin Dicsőszenmártonból, Ilyés Anikó és Andrea Sepsiszentgyörgyről, valamint volt osztálytársa, Barabás (szül. Dézsi) Ilonka és a Pethő család Marosvásárhelyről. (p.-I)

TERMOPÁN ajtók, ablakok javítása, szűnyogháló szerelése. Tel. 0771-383-725. (17951-I)

HEGESZTŐGÉPEK javítása. Tel. 0740-708-157. (15723-I)

VILLANSZERELÉS: épületi, gépészeti, monofázisú, háromfázisú. Tel. 0740-708-157. (15723-I)

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, törmelékiszállítás, valamint csomagszállítás Budapestre. Tel. 0749-543-104. (17732-I)

VÁLLALUNK tetőjavítást, tetőkészítést, belső építkezési munkát. Tel. 0749-543-104. (12995-I)

KÚTPUCOLÁST és -ásást vállalunk. Tel. 0765-385-595. (18075)

CÉG 10% kedvezménnyel vállal ház-tetőkészítést, tetőjavítást, cserépforgatást, építkezési, beltéri munkát stb. Tel. 0774-574-527. (17885-I)

56 ÉVES nő munkát keres. Tel. 0770-663-571. (18120)

VÍZSZERELÉS, villanszerelés, javítások. Tel. 0774-574-527. (17886-I)

FAVÁGÁST, bokorvágást vállalunk. Tel. 0770-621-920. (17885-I)

SZÜCSMUNKÁT vállalok. Eladók férfi- és női szőrmesapkák. Tel. 0365/409-634, 0743-870-554, 0740-892-267. (17931-I)

Asociația Culturală HAHOVA Culturalis Egresület

MAROSVÁSÁRHELY SZÍNHÁZ

HAHOVA

seară de cabaret

Megette
a fene az egészet!

SZILVESZTERI KABARÉ I

RENDEZŐ: KOVÁCS LEVENTE
DISZLET: SZABÓ ANNAMÁRIA PRODUCER: JAKAB ZSOMBOR
ZENEI MUNKATÁRS: KISS ZOLTÁN
FÉNY ÉS HANGTEHNIKA: CÖLLNER LÁSZLÓ

2023 *apartaj de festival*
World Travel Shop®
stăruiește în tradiție

December 28-án, szerdán este 7 órától bemutató, további előadások:
december 29-én, 30-án és 31-én este 7 órától,
majd január 2-án, 3-án, 4-én, 5-én, 6-án, 7-én és 8-án,
szintén este 7 órától.

ÉTV HÍR- ÉS MAGYAR TELEVÍZIÓ

ÜZENET SZERETETTEL

Béres Ildikóval és Barabási Tivadarral

VASÁRNAP 13:30-TÓL

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

Jazz & Blues CLUB

OLIV

ROCK

24 YEARS OF ROCK CHRISTMAS

EUROCK CHRISTMAS 2022 FESTIVAL

SINCE 1998 IN TRANSYLVANIA

NEW PROSCENIUM Nightwish TRIBUTE BAND

Rebel Yell!

B.L.V. IDOL TRIBUTE BAND

2022.12.22. - 20:00

PRESALE: 30 RON / ENTRANCE: 35 RON

JAZZ & BLUES CLUB

Partners: ... Media Partners: ...

Megjelent:

Zöld Gizella
Labdarózsa, fehér labdarózsa

Zöld Gizella

LABDARÓZSA, FEHÉR LABDARÓZSA
versek

Keresd a KOBÁK könyvesboltban
Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám

therezia®

Mezőpaniti tejtermékek...